

KATASTROFALNA BEDA V EVROPI NEIZOGIBNA

Sov. Rusija z "novo politiko" v zelo opasni igri

JACANJE NACIJSKE NEMCIJE POMENI OB ENEM VEČANJE NEVARNOSTI ZA BODOČNOST SOVJETSKE UNIJE. — ČUDNA KAMPANJA MOSKVE "PROTI VOJNI"

Rusiji ne more biti vseeno, kako se konča sedanjí konflikt v Evropi. Kajti njegov izid je za njeno bodočnost življensko vprašanje.

Posledice nove vnanje politike

Mnogi kritiki sovjetskega režima po svetu trdijo, da je glavna povzročiteljica te vojne v resnici Rusija, oziroma njen diktator Stalin, ki je izstopil iz boja proti agresorjem, prenehal z borbo proti nacizmu in sklenil "nenapadalni" pakt s Hitlerjem, tajen sporazum za razdelitev Poljske in dobil od Hitlerja ob enem zgotovilo, da Nemčija ne bo nasprotovala zahtevam, ki jih je Rusija v smislu onega sporazuma sklenila nasloviti Estonski, Latvi, Livijski in Finski.

Zgodovina bo poznala

Mnenje teh kritikov je, da se bi Hitler ne upal v vojno, če bi Rusija rajše sklenila zvezo z Anglijo in Francijo, kakor pa se pobotala z nemškim firerjem. V koliko se bo to izkazalo za resnično, bo pokazala šele zgodovina. Predno bo mogla take trditve ovreči ali potrditi za točne, bo vzel še nekaj let. Dejstvo je le, da je bil sporazum med Hitlerjem in Stalinom v resnici sklenjen in da je z njim prenehala vsa komunistična propaganda proti nacizmu in ves nacijski boj proti komunizmu. Obe propagandi pa sta zaeno udarili po Angliji, Franciji in tudi po Zed. državah.

Značilen prvi maj v Moskvi

Rusija te propagande proti omenjenim trem demokratičnim državam še ni spremenila. To je pokazala tudi letošnja prvomajska manifestacija v Moskvi. Protinacijskih in protifasističnih napisov letos v nji niso nosili. Lanskega prvega maja jih je bilo še vsepolno. Tudi napisov proti agresorjem ni bilo več, pač pa proti "imperialistični vojni". Ampak ne zoper Hitlerjev ali Mussolinijev imperializem, pač pa proti angleškemu, francoskemu in amerišskemu.

Drugi dokaz, da Stalin svoje nove vnanje politike ni še premenil — vsaj v propagandi ne, so bili govori sovjetskih prvakov letošnjega prvega maja in majski proglašeni kominterne ter članki v Pravdi in v drugih sovjetskih listih. Napadali so zavezniške imperialiste in Zed. države, ki se pripravljajo v vojno. Roosevelt in njegovi pristaši so jim sedaj "podpihalci v vojno", "vojni hujskači" in "sovražniki demokracije" (kakor namreč to besedo tam razume-

MILWAUKEE
Konferenca JSZ in Prosvetne matice v nedeljo
12. MAJA
v dvorani SST, 725 W. National Avenue.
Pričetek ob 10. dopoldne.

NORVEŽKA NOV HITLERJEV "PROTEKTORAT"

Junaški odpor Norvežanov proti nemški invaziji je bil zaman. Hitlerjeva četa se je po izobno premišljenem načrtu nemškega generalnega štaba utrdila na strateških krajih predno so se Norvežani zavdali kaj se godi. Angliji so prili na pomoč mnogo prepozno in bili premagnani. Nekaj norveških krajev je razdeljenih in pretežni del dežele pod nacijsko komando. Ta uspeh nemške oborožene sile je baje navdušil vse ljudstvo tretjega rajha, da je pozabilo na pomanjkanje, v malih nevtralnih deželah pa je zavladal pred Hitlerjem še večji strah. V Angliji in Franciji so se čudili, in kritizirali vlado in poveljstvo, ki je bilo v tem slučaju skrajno nerodno in kratkovidno. Na gornji sliki je del ulice porušenega mesta Elverum.

PRESOJANJA DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

V St. Paulu, Minn., so pri volitvah za župana in v mestno upravo zmagali kandidati, indorsirani od F.-L. P.

Prejdenji župan je bil poražen. Nevzpodbudno pri teh volitvah je bilo to, da si zmago zaeno s farmer-laboriti lasti še posebno demokratska stranka.

Papež Pij XII. je prošlo nedeljo v Rimu molil za Italijo in mir.

Masa v cerkvi ga je pozdravljala pet minut in vzklila: "Živijo sveti oče! Zivela Italija!" Italijan je katoličan, a ob enem nacionalist za Mussolinijev težnje. Vsled tega takí vzklili v cerkvi. V katoliških cerkvah drugod se to ne dogaja. Le v Rimu in v ostali Italiji. To je vzrok, čemu je bilo Jugoslovanom pod Italijo zabranjeno celo javno moliti v svojem jeziku.

YPSL (socialistična mladinska liga) v Illinoisu je na svoji konferenci 5. maja sklenila ustanoviti posebne dijaške klube za izobraževanje namesto za volitve. To se pravi: Agitirali bodo za socialistično listo s stališča poučevanja o problemih, ki so mladini najbližji. Eden teh je štiri milijone brezposelnih graduantov iz šol.

Nemčija je prošla jugoslovansko vlado, da naj sprejme 10.000 bolehnih Nemcev, ki se bi prišli zdraviti v Jugoslavijo.

Odgovorila je, da je pripravljena sprejeti toliko bolehnih otrok pod starostjo 15 let, nikakor pa ne odraslih "bolnikov". Kajti na Norvežem se je izkazalo, da se "bolehni" Nemci, ki prihajajo kot gosti in turisti, lahko v par urah spremenijo v zdrave nemške vojake.

V La Porte, Ind., je zgorel velik kokošnjak in v njemu 15.000 piščancev. Škode je \$6.000.

Ampak če se bi ta nesreča zgodila v Nemčiji, ali v Italiji, bi to ne bila samo škoda v denarju.

Homer Martin se je umaknil iz unijskega gibanja. Bil je po razkoju predsednik UAW, ki jo je vzel pod svoje okrilje AFL, pred razkojom pa predsednik unije enakega imena, ki je ostala v CIO. V svoji resignaciji je pojasnil, da potrebuje počitnice, ki jih ni imel že pet let. Stori bil uniji avtnih delavcev dobro, če si jih bi bil vzlet že pred petimi leti, namesto da je prevzel predsedništvo unije avtnih delavcev. Pref je bil duhovnik, potem "unijski vodilnik". (Nadaljevanje na 5. strani.)

SOCIALISTI V KAMPANJI

Socialistična stranka je svojo volilno kampanjo v mnogih krajih že dobro razvila. Konvencija soc. stranke se je nedavno vršila tudi v Indiani. Nominirala je kandidate za državne urade in sprejela načrte za agitacijo. Indorsirala je Thomasa in Kruegerja in obljubila stranki pomagati pri zbiranju volilnega sklada.

Socialistični stranki je že zagotovljeno mesto na glasovnici v državama Pennsylvania in Maryland.

Najboljši vir o strankinih aktivnostih nudi njeno glasilo THE CALL. Stane en dolar na leto. Naročnino zanj lahko pošljete na naslov Proletarca.

Diskuzija o sporedu XII. zbora JSZ

V petek 31. maja se bo vršila v SDC seja odborov JSZ, na kateri bo edina točka razprava o sporedu bodočega zbora JSZ in Prosvetne matice. Tako je bilo sklenjeno na seji minuli petek.

Chas. Pogorelec v Detroitu

Ta teden se mudí na agitaciji v Detroitu upravnik Proletarca in tajnik JSZ ter Prosvetne matice Chas. Pogorelec.

Konferenca Prosvetne matice in JSZ v Milwaukeeju

V nedeljo 12. maja bo v Milwaukeeju v SST dvorani, 725 W. National Ave., konferenca zastopnikov klubov JSZ ter društev Prosvetne matice. Prične se ob 10. dop.

James Oneal ni več urednik New Leadra

V New Leadru z dne 4. maja je James Oneal v par vrsticah sporočil, da od slej on ni več urednik. Vzroka ni navedel. Oneal je izboren časnikar in delavski zgodovinar. On je eden izmed pionirjev socialističnega pokreta v tej deželi. Po razkoju leta 1936 je sodeloval pri SDF.

Platforma in načelna izjava soc. stranke

Proletarec je doslej priobčil platformo in načelno izjavo socialistične stranke v izjemku. V kratkem jo bosta objavljena v celoti v slovenskem prevodu.

Ako bi kamele imele boga, bi imel štiri noge in grbo. — Arabski pregovor.

Vojna, blokada in kaos vrgla v glad milijone družin

KJER NI, SE TUDI S KRUSNIMI KARTAMI NE MORE POMAGATI. — NAJHUJŠE SELE PRIDE. — NOBENA DEŽELA SE NE BO OTELA POSLEDIC KRAVEGA KONFLIKTA

V Zed. državah je podhranjenih in v pomanjkanju milijone ljudi, ampak ne zato, ker nam manjka živil, pač pa, ker jih nimajo s čem kupiti. Kajti hrane vseh vrst ta dežela lahko producira veliko več kot zadošči za vse prebivalstvo, da jo je tudi za izvoz na ostajanje.

Večanje bede v Evropi

Povsem drugačen položaj je v mnogih evropskih deželah. Nekateri so v pomanjkanju vsled primitivne agrikulture, čeprav so po prebivalstvu zgolj kmetijske dežele. Nekateri, med njimi Sov. Rusija, imajo pogoje dvigniti agrikulturo in življenski standard tako visoko, kot je v Zed. državah. To si vlade prizadevajo. Ampak v Evropi se večja pomanjkanje sedaj pač radi vojne, prej pa vsled neurejenih razmer in negotovosti, v kateri je bil mir do minulega leta, in vsled ogorčnega oboroževanja.

Tudi nevrtralne dežele v stiski

Vsled blokade in vojne, ki je spravila mednarodno trgovino v kaos, trpe tudi vse nevrtralne dežele. Krušne karte uvaja Belgija, Nizozemska, v stiskah je čezdalje bolj tudi Švedska, Jugoslavija je vsled povečanja uvoza živil v Nemčijo in Italijo pripravila velik del svojega prebivalstva v glad, in isto velja za Rumunijo in Madžarsko. Nemčija živila zahteva in jih ji pošiljajo rajše zlepa, v upanju, da jim Hitler prizanesi z invazijo.

Glad v Španiji

Posledice sedanjega evropskega konflikta in enakoli posledice civilne vojne so potisnile v obupno pomanjkanje tudi velik del španskega ljudstva. Kruha je čezdalje manj in še ta je mešanica slabe kakovosti. Francova vlada je imela vsled živilske krize dne 4. maja v Madridu izredno sejo, na kateri je določila, da bo v bodoče vsakemu dovoljeno užiti polovico manj kruha nego doslej, namreč le do četrte funta na

dan. Ako se pomisli, da je v deželah z nizkim življenskim standardom kruh temeljna hrana, si lahko predstavljamo, kako gladni bodo otroci ob tem pičlem odmerku. Ta določba pa ne pomeni, da bo vsako toliko kruha tudi dobil, nego mu je dovoljeno če, da ga sme toliko kupiti, če ima denar, in če ga je še kaj naprodaj. Družine, ki pečejo kruh doma, imajo enakomerno odmerjeno moko.

Imoviti niso prizadeti

Novo določbo za delitev kruha v Španiji niso dosti zadele, ker si lahko kupijo drage mesnine ali kaj drugega, česar si revni ne morejo privoščiti.

Enako je v Nemčiji. Krušne karte so veljavne za vse enako, revne kot bogate, toda mnogo živil je izvzetih, katerih si imoviti lahko kupijo v nadomestilo za one, katerih ne dobe zadošči, dočim si revnejši sloji čestokrat niti določeni porcij ne morejo privoščiti.

V Nemčiji dajejo v kvotne količine čezdalje več živil. Pred par tedni jim je bilo dodano nadaljno sočivje, med njim špinača, belo in rdeče zelje, karfiola itd. Vsakdo si jih sme kupiti, če se jih sploh dobi, le določeno količino in ne več kot dvakrat na teden.

Dasi je imela Nemčija krušne karte in znanstveno zasnovano delitev živil še pred vojno, se ji zaloge vidoma manjšajo, dovoz iz Južne in Severne Amerike ji je bil ustavljen, enako iz angleških dominijonov, sosedne države in Rusija pa ji ne morejo pošiljati toliko kot potrebuje. Ako se bo vojna nadaljevala, si bodo Nemci morali še bolj zadržniti pasove, dasi že zdaj zelo godrnjajo in trpe glad brez glasnih protestov v veri, da Hitler zmaguje in bo po zmagi nemška kuhinja spet kakor je bila v najboljših časih. Koliko časa se bodo mogli krepčati s tem pričakovanjem, je drugo vprašanje.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Prvi maj bil za delavstvo tragičen praznik

Švedski premjer social-demokrat Per Albin Hansson je na prvomajskem shodu v Stockholmu govoril o črnih oblakih, ki vise nad Evropo in ogrožajo ljudstvo zadnje trohice svobode. Izjavil je, da bo švedska svojo neodvisnost branila proti komurkoli. Dobro je, da je to storil. Ampak kaj bi zmogla mala švedska proti ogromni mehanizirani vojni mašini? Kdo ji naj pride na pomoč? Hočeš nočeš, izročena je Hitlerju v milost in nemilost.

V sosedni Norveški so bili delavci med tem že v borbi. Toda baš ob prvem maju so se Angličani pred premočjo nemške armade umaknili iz Norveške in tako je spet ena dežela več, ki je ob svobodo in delavsko

gibanje pa vrženo pod peto diktatorja.

Zelo nevzpodbudna za mednarodni proletarijat je bila majska manifestacija v Moskvi, v kateri so prvič po postanku fašizma izginili iz parade napisi proti njemu. Tudi napisov proti agresorjem letos v Moskvi niso nosili. Pač pa so bili neposredno toliko bolj naperjeni zoper Anglijo in Francijo.

Tudi na Finskem delavstvo nima vzroka, da se bi radovalo. Na Danskem je prošlo 9. aprila pred Hitlerja. Delavskih proslav letos 1. maja na Danskem ni bilo in kajpada tudi danske dežavske vlade ni več.

V Nemčiji je prvi maj zapovedan praznik, toda v propagandni namen proti resničnemu

pomenu tega dneva za delavstvo. Ker je nemško ljudstvo zatopljeno v garanje, pomanjkanje in vojno, se običajne nacijske majske svečanosti niso vršile.

Tudi v Franciji ne, ker se mudí delati, kajti Hitler je nevarnejši kakor je bil kajzer.

V Angliji so prvomajski praznik izrabili nacijski simpaticarji in komunisti z demonstiranjem proti vojni in zahtevali, da se jo naj ustavi. To je toliko, kot če bi rekli: Prepustimo Anglijo in Francijo Hitlerju! Komunistom je vsled tega slaba predla. Ljudje so jih obmetali z gnilimi jajci in na njihovih shodih je bilo toliko medklječ, da njihovim govornikom ni bilo mogoče vztrajati.

Tudi zavedni delavci v balkanskih deželah, v Belgiji, na Nizozemskem in v Švici niso praznovali svoj mednarodni simbolični dan v znamenju navdušenja, nego v strahu pred mogočnimi Hitlerjevimi hordami, ki vpadajo v dežele kakor gladni volkovi v staje. Sploh je bil letošnji prvi maj za delavstvo eden najtragičnejših od leta 1915 dalje. Ampak Per Albin Hansson je dejal, da nimamo vzroka obupati in se udati usodi. Kajti v borbah so zmage in porazi. Za enkrat porazi spremljajo nas. Ampak črni oblaki se razprše, ljudstva se bodo otela fašistične more in se lotila preurediti družbo za človeka. Na svet bo posijalo solnce.

IZVOLITE DELEGATA!

John Rak iz Johnstowna, ki se je na svoji poti v Waukegan oglašil v našem uradu, je omenil, da bo mogoče tu in tam težko dobiti koga, ki bi hotel prevesti v klubu ali društvu mandat delegata na prihodnji zbor JSZ in Prosvetne matice 4. julija v Clevelandu. Volitve zanje so bile razpisane minuli teden.

Omenil je med drugim Johnstown in okolico. "Ako bi se zavzeli, bi jih lahko prišlo od nas kakih pet. Dobili bi avto in potne stroške skupno krili."

To je! Če se za stvar zavzamejo, se to zgodi bodisi v Johnstownu, v Canonsburgu, Milwaukeeju, Detroitu, Chicagu itd.

Včasih, ko so naši ljudje po naselbinah boljše služili, je bilo delegate, ki ne prejema dnevnic, laglje dobiti. Toda če se zavzamejo iti trije ali štirje z avtom, ako ga kdo izmed njih ima, izdatki ne bodo visoki, vrh tega pa bo njihova naselbina na zboru častno zastopana.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdava Jugoslovanska Delavska Tiskovna Društva, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpозnejše do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workers Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz; Business Manager: Charles Poporelec; Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasier

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00. Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL. Telephone: ROCKWELL 2864.

"Demokracijski socializem"

Kaj pravzaprav je socializem? vprašuje marsikdo, ki ne pozna marksizma, ne delavskega socialističnega gibanja po svetu.

Socializem je podružabljenje (ne podržavljenje) vseh sredstev, ki služijo skupnosti. In za kolektivno upravljanje teh sredstev v skupno dobro. Socializem pomeni VEČ, ne manj svobode za človeka.

Delavske stranke po svetu, včevši ameriško, so v svojih programih razumele socializem v tem smislu in socialistični misleci so ga razlagali v svojih teorijah kot družabni red, ki bo služil ljudem.

Toda v procesu polomov starega reda so nastala gibanja, ki so iz socializma napravila KARIKATURU. Namesto več so pod masko socializma za manj svobode. Namesto demokracije so uvedli teror.

To, kar je uvedel Hitler v Nemčiji in nad nemškim ljudstvom, označuje za narodni socializem.

Kar je nastalo v Rusiji v dobi Stalinske diktature, označujejo za socializem. Nacija na Ogrskem, fašisti v Rumuniji in drugod ponujajo tako karikaturu socializma, dasi ne povsod pod socialističnim imenom.

Ljudje, ki so verovali v socializem, so razočarani. Namreč oni, ki ne poznajo razlike med pristnim blagom in potvorbo.

To je vzrok, čemu socialistična gibanja po svetu sedaj označujejo socializem, ki ga propagirajo, z "demokracijski socializem". Tako ga imenuje tudi ameriška socialistična stranka v svoji platformi, ki jo je sprejela na svoji konvenciji aprila to leto.

Demokracijski socializem ni nazadovanje civilizacije, nego počlovečenje človeške družbe. To, kar ponujajo za socializem pod kakršnokoli znanako totalitarnih režimov, pa ni nikak socialistični red, nego podržavljenje človeka za poslušne hlapce diktatorjem.

Svet — vsaj velik del sveta, je danes v krvavi igri in bo s kratkimi odmori ostal v nji, dokler ne zavzame red, oziroma ne red, ki ga ima in si ustanovi demokracijski socializem.

Vzglede vlečejo...

Kapitalistični tisk "razkriva" korupcije in odbornike unij v New Yorku, Chicagu, Los Angelesu itd.

George Scallie, raketirski načelnik unije Building Service Employees, je baje vzel v par letih iz unijske blagajne poldrug milijon dolarjev.

Na nekaj pa kapitalistični listi pozabljajo. Raketirji na čelu unij, katere razglajajo, so ob enem tudi politiki v gospodujoči stranki. Ako imajo pohlep praznihi blagajne in živeti kot milijonarji, so dobili dober vzgled od gospodujočih politikov demokratske in republikanske stranke.

Westbrook Pegler in drugi, ki ga posnemajo v napadih na raketirje v unijah, vedo, da so nepošteni unijski voditelji le izrodek sistema, kateremu službujejo.

Nominacijske peticije

Socialistična kandidata Thomas in Krueger prideta na glasovnico v jeseni le, če ju bomo nominirali z zadostnimi podpisi na peticijah.

Hitler in narod

Nemški diktator trdi, da sta on in nemški narod eno telo. V Angliji so nekaj časa poskušali delati razliko med njim in ljudstvom.

Res je, kajti kdor hoče poraziti nacističnega firerja, mora najprvo zlomiti silo naroda, ki jo je upregel v svoj voz.

SLAB ZACETEK

Dekle v sredi na gornji sliki — piše se Helen H. Hayes, stara 17 let, je bila zapletena v umor Simona Daniloviča v Stoughtonu, Mass.

SOV. RUSIJA Z "NOVO POLITIKO" V ZELO OPASNI IGRI

(Nadaljevanje s 1. strani.) pa triumfirala Hitler in z njim še Mussolini, bo svoj lanski pakt z nacijo nekoč silno drago plačala.

Stalin, Molotov in Vorosilov to vedo. Stalin, ki ima vzrok, da se maščuje nad torijsko vlado v Angliji in reaktorji v Franciji.

Hitler je s početka računl, da bo Rusijo zapletel v vojno na svoji strani, toda s to svojo propagando ni uspel.

Nekateri, ki smatrajo, da gospodarske razmere v Rusiji poznajo, dokazujejo, da mu z žitom, oljem in mnogimi drugimi sredstvi, kakršne Nemčija vsled zavezniške blokade najbolj potrebuje, ne more pomagati zato, ker jih ima komaj zase dovolj.

Turška mornarica je pripravljen Iz Istanbula so poročali, da je turška mornarica zaključila svoje dvodnevne manevre v Marmorskem morju.

Meta Berger odstopila od soc. stranke

Dnevni tisk je dne 4. maja objavil vest, da je Meta Berger, vdova po pokojnem socialističnem vodju in kongresniku Victor L. Bergerju, odstopila od socialistične stranke.

V svoji izjavi pravi med drugim, da ne more soglašati z nečestno vlogo soc. stranke, ki jo igra v sedanjih časih, ko se civilne svobodščine ruši pred navalni očmi in je mir tako nujno vprašanje.

Pravi dalje, da ne more iti s čedom, ki tuli po krvi "rdečih copernic", dočim je že ta lov za njimi sam na sebi kršitev svobodščin, v kakršnih se bo socializem mogoče ohraniti.

Meta Berger je z vodstvom soc. organizacije v Milwaukeeju in s funkcionarji v glavnem uradu v Chicagu že dolgo v sporu.

Se predno je šla na obisk v sov. Rusijo, je bila "sopotnica" kom. stranke. Ko se je vrnila, so jo še bolj izrabljali in jo vabili v odbore raznih "inocent" klubov, s pomočjo katerih so komunisti vabili ljudi na shode in si jih razvili v svojo korist.

Prvi maj v Chicagu

Chicago. — Prvega maja je v našem mestu ves dan deževalo in snežilo. Soc. stranka je priredila prvomajski shod skupno s Soc.-demokratsko federacijo v avditoriju unije A. C. W. A.

Dr. Lorber je zelo kritiziral unijo ACWA, ker je opustila praznovanje prvega maja. Njene prvomajske manifestacije so bile v minulih letih največje v Chicagu.

Apel za pripevke v pomoč podtalnemu delavskemu gibanju v fašističnih deželah je napravil Harry Fleischman.

Slovencev je bilo na tem shodu samo enajst!

Komunisti so skušali prirediti prvomajski obhod po ulicah, seveda ne pod imenom svoje stranke, ker bi ne dobili ljudi, toda stvar jim je skazila vreme in morda še kaj drugega.

Trockisti, ki v tej deželi svoje organizacije imenujejo "Socialist Workers Party", so imeli shod v mali dvorani poslopija unije delavcev čikaške električne železnice.

Chicago. — Prihodnjoo nedeljo, 12. maja, se zopet zberemo na zborovanju okrožne organizacije JSZ in Prosvetne matice. Vršni se v Zajčevi (SST) dvorani na W. National ave. v Milwaukeeju, pričetek ob 10. dop.

V nedeljo je konferenca P. M. v Milwaukeeju

Chicago. — Prihodnjoo nedeljo, 12. maja, se zopet zberemo na zborovanju okrožne organizacije JSZ in Prosvetne matice. Vršni se v Zajčevi (SST) dvorani na W. National ave. v Milwaukeeju, pričetek ob 10. dop.

Ker se prve dni julija vrši zbor Jugoslovanske socialistične zveze in Prosvetne matice v Clevelandu, se bodo diskuzije sukale okrog tega zbora, kakor tudi o letošnji volilni kampanji, v kateri so izgledi za ojačanje socialistične stranke zelo dobri.

Anton Garden, tajnik.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost napram listu.

PISMO IZ CLEVELANDA

Piše IVAN JONTEZ

"Naprejeva" najnovejša številka je v resnici nekaj čudovito zmešanega in človek si ne more kaj, da ne bi obžaloval tistih rojakov, ki v njem lažeje razlag in tolmačenja svetovnih in ameriških dogodkov.

"Napreje" se jezi nad norveško social-demokratsko vlado, ker je pobegnila pred Hitlerjevimi četami, namesto da je ostala v Oslu in dajala delavstvu direktive, kaj storiti v novih razmerah, kakor so po njegovem zadržili storili norveški komunisti.

Apel za pripevke v pomoč podtalnemu delavskemu gibanju v fašističnih deželah je napravil Harry Fleischman.

Kar se tiče Thomasove protivojne resolucije, se vedno čakam, kdaj bo "Proletarec" objavil v celoti njeno besedilo. Doktor se to ne zgodi, si naše članstvo ne more ustvariti točne slike o stvari. O resoluciji v prid Norveške in Danske, ki jo je sprejela strankina eksekutiva dan po konvenciji in ki je bila objavljena tudi v "Proletarcu", moram reči, da me je razočarala: vtis, ki ga dela, je, da hoče eksekutiva hkratu jezdit dva konja, ki drvita vsakebi. S takimi resolucijami se našemu gibanju ne koristi.

Ko to pišem, se nisem utegnil pregledati "Majskega glasa", čital sem pa Gardnov članek "Ali je diktatura proletariata zmota?" in moram reči, da mi je ugajal. Priporočljivo bi bilo, da bi ga čitali predvsem ljudje, ki se vedno kolebajo med simpatijami za neko "delavsko državo" v Rusiji, ki je še nikjer ni in treznim, racionalnim presojanjem dejstev, kakršna so, ne da bi se mogli dokončno odločiti za slednje.

Zupnik Trunk se je pred kratkim v "Amerikanskem Slovencu" zgražal nad sledečo pismo, ki jo je našel v enem naših časopisov, kjer neki dopisnik opisuje neko pijano žensko: "... mi gledamo. Razdrapano kolena, strgane nogavice, undi in tisto, kakor pravi sv. pismo: Mojzes je udaril..."

Primerja je res prostiška in dopisniku pa tudi prizadetemu časopisu ne dela nobene časti. Kdor misli, da je zasmehovanje takih stvari, o katerih tak človek čisto toliko ve kot gos o simfoničnem orkestru, naprednost, se prekleto moti! Resnična naprednost zahteva od človeka nekaj drugega od izogibanja cerkve in spotikanja ob stvari, ki so mnogim drugim svete; v prvi vrsti voljo, izpolnitosti samega sebe ne le misleno, temveč tudi srčno.

Kako se morejo taki ljudje, ki pravijo, da so za demokracijo in svobodo malih narodov, navduševati za Hitlerja in njegova osvajanja?

V nedeljo dne 28. aprila smo videli na odru Slovenskega narodnega doma veseloigro s ptiem "Smuk-smuk" (besedilo pisala Metka Bučar, glasbo Danilo Bučar), ki jo je ponovil dramski zbor "Ivan Cankar" v korist Cankarjeve ustanove. "Smuk-smuk" je prav zabavna stvar, zlasti, kadar je tako dobro podana kot je bila to pot. Še bolj ugodno kot igra sama pa je vplivača na gledalca lepa, pravilna slovenska izgovarjava "Cankarjevih" mfidnih, v tej deželi rojenih igralcev in igralrk ki so bili v večini. Njihova režiserka in učiteljica Tončka Simčičeva ima dober vzrok, da je še lahko zadovoljna z njimi in ponosna na nje.

VOJNA, BLOKADA IN KAOS VRGLA V GLAD MILIJONE DRUŽIN

(Nadaljevanje s 1. strani)

Stradanje v Italiji

Se menda večje pomanjkanje kakor v Nemčiji je v Italiji in te neglede, da je v prvih petih mesecih vojne njen trgovski promet z inozemstvom jako naprevedal in ji prinesel veliko milijonov lir dobre tuje valute.

Obup na Slovaškem

Zivilska kriza je udarila tudi agrikulturno deželico Slovensko! Iz Bratislave in Budapešte poročajo, da postane lahko ušodna njene "neodvisnosti". Madžari se že menijo, če bi jim ne kazalo to priložnost izrabiti in Slovaško pridružiti Ogrski.

Anglija v stiski

Zivilski problem postaja čedalje resnejši tudi v Angliji. Mnogo tadj mesa in žita, poslano v Anglijo, je na morskem dnu. To se pozna v loncih in ponvah po vsi Angliji, najbolj pa seveda v delavskih družinah. Krušne karte vlada naglo uveljavlja.

Tako mora vsled blaznega sistema in znorelih diktatorjev ter takozvanih državnikov, ki so pahnili svet v gospodarsko zmedo in klanje, stradati milijone in milijone ljudi. Tragično pri tem je, da hujše šele pride.

Koncert "Zore"

Chicago. — Hrvatski mešan pevski zbor Zora priredi svoj koncert v nedeljo 12. maja v dvorani na 1814 S. Ashland Ave. Prične se ob 8. zvečer.

Naročite si Majski Glas. Posamezna številka stane 25c.

Tole mi ne gre v glavo?

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Prometa s čolni po Ljubljani ni več kakor nekoč. Pred mnogimi leti je bilo posebno na bregu jako živahno, ker je bilo tu prekladišče blaga, ki so ga prevažali s čolni iz Vrhnike v Ljubljano in obratno. Po potresu je bil trnovski pristanik izliva Gradaščice v Ljubljano poln velikih čolnov, ki so dovažali v Ljubljano zidarskim mojstrom kamenje, opeko in pesek. Sedaj nisem videl tam nobenega.

Z ženo sva pogledala tudi v trnovske cerkve, ki je bila v onih letih tudi moja župnija. Potres leta 1895 jo je zelo pokvaril. Neko dopoldne kmalu po tisti usodni Veliki noči, ko smo bili otroci pri šolski maši, se je spet pripetil potres. Dasi so obok cerkve zavarovali z deskami, je vendar sunek in tresenje pripravil precej ometa med špranje desk in nam padal na glavo. Nekateri otroci smo krvaveli, a nevarno ni nikogar pobilo. Zenske, ki so nam pri bližnji vodni cevi ob Gradaščici izpirale rane, so rekly, da je bila to volja božja, ker ni bilo hušje nesreče. Cerkev so po potresu prenovili in je ena najlepših v Ljubljani. Pisateljka Vrhovnik in Finžgar sta že župnikovala v nji, pesnik Medved pa je bil tam kapetan nekaj časa. Ti duhovniki so veljali za "liberalce" in župnik Vrhovnik je se zapletel vsled tega celo v tožbo s katoliškim "Slovencem", ker ga je imenoval za slabega služabnika cerkve.

Preko Gradaščice je Krakovo, ki je bilo nekoč predmestje malih bajt in vrtoev za zelenjavo in sočivje. Zdaj je Krakovo večinoma zazidano z vilami. Stara generacija nekdanjih Krakovčanov, ki se je pečala, ženske s prodajanjem svojih vrtnih pridelkov, moški (rekli so jim "žabarji") s colnarenjem, ribolovom in z lovom na žabe, je izumrla. Ta del mesta bi se razvijal še veliko slikoviteje, ako bi mu ne zapirala tožnikovega poslopja in vrtniškega samostana, ki je največji v mestnem središču. Mesto jim je svoječasno ponujalo še večji vrt v zameno za tega, toda se niso hotele pogajati.

Veliki ali department trgovin, kakršne so v Beogradu in v Zagrebu, v Ljubljani ni. Mnogo prodajalen je sicer znatno obsežnejši in tudi modernjši, kot so na primer večje prodajalne nekaterih naših rojakov v Clevelandu in drugje, in izložena okna prodajalen v ulicah tik franciškanske cerkve mikajo, enako nekatera tudi na Tyršovi cesti.

Ljubljanski trgovci in obrtniki ne verujejo v "velebiznis". Zato so se tudi toliko ustrašili, ko je pogledal v Ljubljano, v Slovenijo in drugam po Jugoslaviji češki industrijalec Batta. Pisal sem že, da si je v Ljubljani zbral na Tyršovi cesti najbolj prometni kraj, pokupil starinske hiše na njemu in zgradil poslopje za trgovine in urade, ki je najbrže najmodernejšje v mestu.

Industrijalec Batta je konkurentom slično dobro došel tudi v Zed. državah. Tovarne, ki jih je zgradil v Marylandu, so predavateljico, pogledajo v hindijsko razstavo in poslušajo lahko uče na vrtnarski razstavi in na kmetijski razstavi, tiskarji imajo tudi priliko pogledati na semnju napredek svoje stroke, v nekem paviljonu je razstava narodnih noš, v drugem slovenske knjige, v tretjem jugoslovanska amaterska razstava umetniških fotografij, tam blizu je razstava kanarčkov, kunccev in drugih malih živali, nedaleč stran je gasilska razstava, pa tudi razstavo sladkovodnih in morskih rib imajo vsi na velesjemu.

Važen je tudi kulturni del, najbolj razstava likovne umetnosti, ki jo je Slovincu iz Amerike, ki se hoče poučiti o naših umetnikih in videti njihova dela, res vredno pogledati. Harmonika ima kajpada na ljubljanskem velesjemu tudi priznano mesto. Tekma harmonikarjev privabi vsakokrat mnogo poslušalcev.

Podatki velesesjema pravijo, da obišče vsakega, ki traja menda par tednov, povprečno 100.000 ljudi. Prišlo pa jih bi nedvomno več, ako ne bi bila vstopnina prilično visoka.

Na enem kraju velesesjema sva videla oznanilo, da je tu radijska razstava. Le kak ducat modelov sva videla. Ampak radio aparat v Jugoslaviji in v evropskih deželah ni svobodna stvar, kakor pri nas. Ko ga kupiš, mora to prijavit oblasti prodajalec in ti in davek plačaš potem vsak mesec. Plačaš visok davek na aparat sam, ko ga nabaviš, in potem si obdavčen še za pravico, da ga smeš poslušati. V slučaju, da davnika ne zmoreš, moraš to naznaniti in izročiti svoj aparat oblasti v hranitev. Kadar si davek spet pripravljen plačati, ti aparat vrnejo. Dogaja se, da si nekateri kupijo male aparate pod roko in jih rabijo ne da bi povedali pristojni oblasti ter ji plačali davek od njega.

Proti takim krilcem postavljamo na ljubljanski pošti apeli na ljudi, da naj jih ovadijo. Ampak ker bi marsikdo tega ne storil, mu obljubljajo polovico globe v nagrado, ki jo bo moral plačati zatoženi človek. Ko sem tisto čital enkrat, dvakrat, skoro nisem verjel, na kako različne načine vabijo ljudi tožiti drug drugega orožnikom za razne prestopke, in do radia v Jugoslaviji me je minilo vse veselje.

NAJNEVARNEJSI POSEL

Poleg službe v vojnih aeroplanih so mornarji podmornic najbolj izpostavljeni smrtni nevarnosti. V sedanjih vojni so jih po tretjih Anglije Nemci izgubili že dve tretjini in tudi Angliji precejno številno. Na gorji slike je angleška podmornica Stetel, o kateri je mornarično poveljstvo poročalo, da se ni vrnila in jo je vpisalo med izgubljene. Dočim se iz potapljaških drugih ladij mornarji v večini služajo varno, oziroma vsaj nekateri, so v podmornicah to le redkokdaj primeri.

DRAMA IN GLASBA

Slavje v znamenju umetniške glasbe

K desetletnici federacije čikaških društev S. N. P. J.

Napisal ZVONKO A. NOVAK

Vae gine, mine bežino, panta vej v neskončnost nam neznanu in brez mej... V sedanosti vse pride in vse gre, le črni pesmi večno v nas žive.

Glasba je ena najlepših in najplemenitejših panog človeške kulture. Ona sestaja iz petja in orkestra. Pesmi so enostavna glasba, opere pa predstavljajo dramo s petjem in orkestrom.

Petje je umetnost, s katero oddajamo glas v polni meri in lepci tako, da se vsaka beseda prednaša naravno kakor v najizrazitejši govorici. Ta umetnost je imela dolo svojega razvoja, svojega vrha in propadanja kakor vsaka druga. Svoj vrhunec je petje doseglo proti koncu 18. stoletja, potem pa je glasbeni razvoj — večinoma v zvezi z orkestrom — dovedel skladatelje do tega, da so začeli primeroma precej zanemarjati glas kot instrument, kolikor bi se moral pri tem preučevati in gojiti sam zase.

Petje obstaja iz prostega, odprtega grla in glasu, ki se naspeljanja na pravilno dihanje, je dejal Crescentini, če se ne motim. Tisti, ki obvladuje dihanje in vzdržki samoglasnikve z odprtim grlom, ve, kako se lepo in dobro poje.

Jezik, ki je bogat s samoglasniki, in se ogiba grčavih soglasniških spajanj, je najprimernejši za zvočno blaglaslovno govorico in gladko grlo. Med takimi je na prvem mestu latinščina. Slovenski jeziki so v tem oziru prav blizu nje in pevcu slovenskih narodnosti se skoraj morejo kosati v čistoti samoglasnikov z lastnimi mojstri pevske umetnosti.

Laška opera se je pričela v Florenci, ko so se začeli zbirati v Bardiji hiši še nezozoreli glasbeni umetniki ter skušali na precej priprtop način vzpostaviti glasbeno slavo grške tragedije. To so bili orali ali pionirji poznejše, moderne drame z glasbo.

Slovenski narodi so se in še sedaj v veliki meri udeležujejo na polju glasbene umetnosti. Najslavitejša pa je ruska glasba. Ta je vrlo dobro založena z dovršenimi skladbami, ali se po veliki večini v tehniki morda malo preveč opira na mojstre nemške pesmi. Toda en ruski glasbenik se sveti kakor biser med vsemi in njegova nesmrtna dela zasenčujejo vsa ostala ruska glasba. To je ruski glasbeni zeniž Musorgski v njegovih pesmih in operah se čudovito lepo izraža globoka duša skoro mističnega ruskega ljudstva, v vsej svoji goloti, marsikatera vaška tragedija, smrt sama, ki je sicer strahovita, ali vendar usmiljena, nežna in nedopovedljiva materina ljubezen ob zibelki, šaljivost, porednost in zbadljivost, vse to veje kar čutno iz njegovih neverjetnih skladb. Čemu segajo

naši zbori, naši pevci in naše pevke rajje po drugih dežih, ne vem. Wagnerjeva glasba je težka in vso nemško muziko prepleta romantika, o kateri ni duha, ne sluha v oni silnega ruskega želja Musorgskega.

Glasbo gojijo s kar največjo skrbjo vsi civilizirani narodi. Saj se prav dobro zavedajo dejstva, da s svojjo magično silo ona navdušuje in podžiga k delu, hrabri v borbi, bodri k vztrajnosti, blaži v razdvojenosti, teši v obupu ter privablja k sebi vse tiste, ki so tako željni glasbenega užitka.

Vsega tega se je prej kone zavedal odsek, ki je imel v rokah proslavo desetletnice okrožne federacije čikaških društev S. N. P. J. dne 28. aprila letos, pa jo je priredil v znamenju umetniške glasbe ter pridobil za sodelovanje poleg ge. Jasne Bjkankinjeve in g. P. Schmidta tudi slovitno in odlično operno dramatično sopranistko Zinko Milanovo, ki poje vodilne vloge v newyorskoi operi Metropolitan.

Slavje se je vršilo na omenjeni dan v avditoriju Slovenske narodne podporne jednote na 2657 S. Lawndale ave. v Chicagu. Dan je bil lep in svetel, kakor se spodobi za tako svetlo in lepo prireditev. Hiša je bila nabitno polna in klavir je za to priliko poklonila trvdka Weiser & Son. Občinstvo se je med izvajanjem vzporednih točk vzornu in zgledno obnašalo, kar je zelo važno zlasti za prireditve te vrste.

Vzpored tega slavja je bil prav premišljeno sestavljen in razdeljen na dva dela. Odprj ga je tajnik okrožne federacije Frank Alež z dobrimi zamiljenim, razločnim in zadosti sličnim pozdravnim nagovorom v slovensčini.

Za tem so se nam kazale premikajoče slike iz Jugoslavije v barvah, ki pa so bile žal v pretežni večini nejasne menda zato, ker je bila dvorana presvetla, kakor nam je to razložil J. Zupan, ko jih nam je na splošno dobro pojasnjeval med premikanjem, čeprav ga je sem in tja kakor prehiteval.

Predsednik čikaške okrožne federacije SNPJ Donald J. Lotrič je potem odprl drugi del tega programa ter v jedrnatih besedah razložil pomen in namenske federacije posebej in Slovenske narodne podporne jednote na splošno v angleščini. H koncu svojega govora je prešel na Zinko Milanovo, ki je imela nastopiti za njim, ter jo vpeljal na oder. Občinstvo je operno pevko sprejelo z burnim, par minut trajajočim ploskanjem.

Ko se to iskreno in prisrčno navdušenje poleglo in dvorana pomiri, se kakor balzam različje prvi akordi Bersove pesmi "Seh duš dan" po dvorani, vsi

Koncert mladinskega zbora SNPJ

Milwaukee, Wis. — Tu je dne 29. aprila imel koncertno prireditev mladinski odsek S. N. P. J. Zbor, ki šteje nad 40 dečkov in deklic, je zapel 8 slovenskih pesmi. Njegov deški kvartet dve slovenski, mala M. Lucas v solospjevu dve pesmici (Vse mine in Slovensko dekle), Eddie Sostarich pa je zapel "Ko so fantje proti vasi šli". Program se je vršil popoldne in zvečer. Dvorana SST je bila prilično polna, posebno zvečer. Nastopil je tudi soc. pevski zbor Naprej z venčkom narodnih pesmi in žel velik aplavz, enako tudi ženski zbor Planinska roža. Dalje so nastopili naši dečki in deklice tudi z glasbenimi instrumenti, največ s harmonikami, in v umetniških plesih.

Povabljen je bil tudi mladinski krožek iz Waukegana, ki je predvajal "Koncert v parku" (angleško). Nastopil je v uniformah in napravil dober vtis. Le njegovo petje je bilo malce pretežno; njegovi člani in članice zaslužijo priznanje za svoj trud. Nastopil je tudi nemški otroški zbor. Njegova označba v angleščini je "Wisconsin Federation of German Societies School". Pel je par nemških pesmi in "America". Kakšnega posebnega ognja v njihovem petju ni bilo, dober vtis pa je napravila s svojim nagovorom njihova učiteljica.

Zborovodja Napreja, Planinske rože in tukajšnjega mladinskega krožka je Stephen Jursik.

V večernem delu sporeda je bila vprizorjena šaljiva spevoigra v enem dejanju "Luknja v prtu". Igralce v nji so bile sledeče članice mladinskega krožka: Fannie Radelj, Hilda Bizjak, Olga Radelj, Mary Poklar, Josephine Grabner, Rose Praznik in John Polkard. S svojim dobrim predvajanjem vlog so povzročili v dvorani obilo smeha.

Mladinski krožek, ki se v angleščini označuje za Junior All Star Chorus SNPJ, je sklenil priti tudi na festival slovenskih pevskih zborov v nedeljo 19. maja v Chicagu. Gmotno jim bo to omogočil prebitek, ki so ga napravili na svoji omenjeni prireditvi.

iz tega kratkega poročila vidite, da je bil skoro ves spored krožka predvajan v slovenskem jeziku. Vse priznanje zato učitelju petja in vodji F. Puncerju. — Poročevalec.

Bližanje pevskega festivala

Chicago. — Zelo pester program se obeta za letošnji pomladanski pevski festival, ki se vrši v nedeljo, 19. maja, v Stefanikovi dvorani (slovaški), 2448 S. Pulaski rd., Chicagu. To bo četrti festival okrožnih slovenskih pevskih zborov — Save, Prešerna in Slovana iz Chicaga, Pevskega zbora SND iz Waukegana, Napreja iz Milwaukeeja in Soče iz La Salla. Letos se mu pridruži tudi mladinski pevski zbor SNPJ iz Milwaukeeja.

Razume se, da se vsi zbori za ta festival čim bolj izurijo in navadno podajo iz svojih arhivov najboljše ali pa vsaj najbolj privlačne skladbe. Ze to je garancija, da je na teh festivalih res dober užitek. Tudi na tem festivalu bo podanih niz lepih pesmi—skoraj 30. Vstopnina v predprodaji je 40c, pri vratih bo 50c, kar vključuje tudi ples zvečer. In za ples bomo imeli fino godbo, Deichmanov orkester iz Jolietia, ki igra za stare in mlade" — naročili smo mu, naj bo liberalen s polkami in valčki. Pričetek programa ob 3. popoldne. Ne zamudite tega festivala, ki se letos vrši prvič v Chicagu.

H koncertu "Franceta Prešerna"

Čikaška slovenska naselbina ni velika. Prav majhna je v takem velikem mestu, kakor je Chicagu. In vendar se more kosati v gojenju pevske umetnosti z marsikatero drugo, ki je veliko večja od nje. Saj se zlasti letos vršijo pevske prireditve druga za drugo v kaj kratkih presledkih z lepimi uspehi in ob dobri udeležbi.

Tako smo imeli v začetku (Nadaljevanje na 5. strani)

TISKOVNI FOND PROLETARCA

VII. IZKAZ

- Cleveland, O. Anton Colarich 65c, Joseph F. Durn 60c, skupaj \$1.25. Milwaukee, Wis. Klub št. 37 JSZ \$5; V. K. 75c, skupaj \$5.75. West Allis, Wis. Otto Hamburger \$1.00. Bon Air, Pa. Ignac Groznik 25c. Frankfort Heights, Ill. Frank Jeah 25c. Brezzy Hill, Kans. Mike Fele 25c. Imperial, Pa. Mary Poliak, četrtica 1-35-letnici 64c. Biwabik, Minn. Frank Karish, četrtica k 35-letnici 60c. Export, Pa. Nabrala na zabavi Federacije SNPJ Anton Zornik in Joe Mahkovec \$2.00. Library, Pa. Anton Kralj \$1.00. Darrah, Pa. Andy Berti \$1.00. Chicago, Ill. Steye Malnarich 75c. Lorain, O. Mary Keršič 75c. Skupaj v tem izkazu \$15.39, prejeli izkaz \$168.88, skupaj \$184.27.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Slavoj Troišt je ob službo jugoslovanskega izseljeniškega komisarja. Tako poroča Ameriška Domovina...

gl. odbora, pri upravi nimajo glasu, dočim ga imajo na primer v SNPJ vsi stalno nameščen...

Afera odpuščenih nameščencev v HBZ traja dalje. Dva upravnika odbornika in gl. podpredsednik Wm. Boič so jih po zadnji konvenciji pet odločili...

Kaj je Hitler ponujal Mussoliniju, ko sta imela sestanek v Brennerju? Nedvomno mnogo...

Vatro Grill, urednik glasila SSPZ, kandidira na demokratiškem tiketu za poslanca v ohijski zbornico. Vseh kandidatov v okraju Cuyahoga je 150 in izmed teh jih bo na primarnih volitvah 14...

Nemški "turisti" so najnevarnejši obiskovalci. Denarja imajo jako malo, toliko več pa sposobnosti za propagando. Na dani migljaj pa se spremenijo v "peto kolono"...

Hrvatski politik Wm. Boič (njegovo poamerikanjeno ime je Boyd) je dragega boja zaradi odložitvenih nameščencev v HBZ veliko ako ne največ kriv. Včasih je bil Boyd komunist...

pravka in jih izganja. "So ljudje in so človeki", se glasi neki stavek v enem slovenskem prevodu Gorkijeve socialne drame "Na dnu"...

Peta kolona v službi Italije in Nemčije je razširila po Ljubljani in drugod po Sloveniji "v imenu slovenskega naroda" zahtevo na Italijo...

Frank J. Lausche je v Clevelandu znana osebnost in med Slovenci zelo popularen. Am. Domovina ga urgira, naj se postavi na čelo demokratiške stranke...

On je menda mislil, da je skrivljeni Snoy velik kakor Martin Krpan, pa se je motil, kot se jih dosti, predno človeka osebno vidi...

Za Medveskom je nastopila Zarja. Kaj bi pisal! Saj smo že dostokrat čitali, da je to izobren zbor. Ze v prvem momentu je navezala nase ta skupina Zarje...

Rušilec "Ljubljana", ki se je potepal tik Splita, bo najbrže dvignjen. Namreč, ako se načrt poereči. Stroški bodo znašali 8 milijonov dinarjev. Vprašanje je, čemu v današnjih piratskih časih mašim Ježelam...

Nezavisna Hrvatska Država, glasilo hrvatskih "ustavev" v Zed. državah) v kolektah prekaša celo hrvatske komuniste, ki se tudi postavljajo, da so "ustasi"!

Rev. Trunk in Jerič sedaj lahko pozabita na sveto vojno proti socialistom in gresta spet lahko v enotno fronto z Naprejem pod masko obrambe slovenskega naroda. Ampak ne George W., ne Ivan Trunk, ne Janez Jerič tega ne bodo storili...

Rusko olje za nacije Rusija dovažna olje (gasolin) za Nemčijo deloma po železnici in deloma z ladjami po Črnem morju in rumunsko pristanišče Konstanca. Dne 5. maja je odpela tja ruska ladja Sahaljin z 100,000 tonami izčiščenega olja za nemške aeroplane.

Velik uspeh majskega slavja v Bridgeportu

Bridgeport, Ohio. — Majske slavje kluba Naprej št. 11 JSZ dne 27. aprila je izpadlo s takim uspehom kot še nikoli nobena progresivna prireditev od kar jaz živim tukaj in tega bo kmalu 22 let. Program je bil aranžiran v stoodstotno delavskem smislu. Ne v kakih frazah hipnega navdušenja pod masko radikalizma, ampak realistično, sedanjemu času primerno in v duhu socialističnih načel.

Seveda, da je prireditev tako dobro uspela, ni zasluga le kakoga Snoya, pač pa vseh, ki so sodelovali, predvsem pa soc. pevskega zbora Zarje iz Clevelanda, ki si je osvojil s svojimi lepimi delavskimi in drugimi pesmi v obeh jezikih navdušenje avdiience. Zarja je nastopila skupno v mešanem zboru, in pa v skupinah, kot moški zbor, ženski zbor, v duetih, solospelih. Zbor ima tudi člana, ki žvižga melodije kot kanarček. Na klavir ga je spremljal sin S. Poljšaka.

Spored je otvoril podpisani nakaar je Simončičev trio zaigral Marseljzo: Po tej točki je nastopil govornik W. Sherman, ki je pojasnil, čemu mednarodno delavstvo praznuje prvi maj. Govoril je tudi o svojem delu in prid premogarjev v Kanadi in o raznih problemih sedanjega časa. Njegova izvajanja so navzočih sprejeli z odobravanjem na znanje.

Nepričakovano za nas je prišel z Zarjo, oziroma je s svojim avtom pripeljal nekaj pevcev in pevk javnosti naš znani sodrug Milan Medvesček. Je družabnik in pevec, ni pa član zbora. Aktiven je tudi v dramatik in vloge izbornu predstavljaja. Ob tej priliki sva si segla prvi v roke, čeravno sva se počutila, da se poznava že iz otroških let. Seveda sem ga spoznal takoj, ne da bi se mi predstavil.

Njegov prihod smo kajpada izrabili. V jedrnatih besedah je obrazložil delo socialističnega pokreta, posebno naše JSZ, za kar je žel velik aplavz.

On je menda mislil, da je skrivljeni Snoy velik kakor Martin Krpan, pa se je motil, kot se jih dosti, predno človeka osebno vidi.

Za Medveskom je nastopila Zarja. Kaj bi pisal! Saj smo že dostokrat čitali, da je to izobren zbor. Ze v prvem momentu je navezala nase ta skupina Zarje naklonjenost navzočih, ki se je večala ob vsakem nastupu, da se ne da popisati to kar smo čutili. Prinesla nam je v te zapuščen kraje žarke veselja in užitka. Saj so ljudje tod socialistično Zarjo poznali še predno so jo imeli priliko slišati, zato so tudi prišli na to prireditev celo iz oddaljenih naselbin vzhodnega Ohia in W. Virginije. Udeležba je bila tolikšna, da so bili natrpani gornji in spodnji prostori.

Hvaležni smo soc. Zarji za njeno sodelovanje in smo veselji njenega uspeha. Vemo, da po menijo taki obiski požrtvovalnost njenih članov in članic. Cenijo jo pravilno le tisti, ki znajo delavsko misliti in razumejo, kako težavno je čestokrat temu ali onemu dobiti v take namene potrebni čas in denar.

Mi pa, naša mala peščica, jim nismo mogli v naših razmerah tako postreči, kakor smo si želeli, ker pač nimamo pripomočkov, kakor jih imajo naselbine z velikimi, moderno opremljenimi slovenskimi domovi. Nedvomno so nam ta nedostatek oprostili.

Vsi smo bili vzaradoščeni tudi njihove vjudnosti. Ljudje se so seznanjali s člani in članicami Zarje, izmed katerih so marsikoga poznali po imenu že prej, na primer Poljšakovce, Krebla, Mrs. Vičičevo, Strumbala in druge, od katerih pa so prišli sem skoraj sami tukaj rojeni fantje in dekleta. Rekel bi, da so bili prej omenjeni edini, o katerih bi se izrazil, da spadajo v starejšo generacijo. Seveda niso

prišli vsi. Zarja šteje nad 50 članov in članice. Kam bi vsi sploh mogli na naš mali oder! Ampak teh 22 pevcev in pevk soc. Zarje je omogočilo, da smo imeli res pravi delavski koncert in da je prvič med nami gostoval slovenski pevski zbor.

Spored je bil končan blizu 10. ure zvečer, potem pa se je razvila plesna in prosta zabava. In kako zelo se je svet zabaval! Z odra sem priporočil ljudem, da se naj z našimi gosti iz Clevelanda po skončanem programu osebno seznanijo, da se ne bodo počutili kakor da so prišli med tučje. A ni bilo to priporočanje niti potrebno, kajti kmalu smo postali, kot je včasih zapisal S. J. Jauch, tudi tu ena sama velika družina. Imeli smo za Zarjane pripravljena prenočišča, a pripetilo se je skoro, da bi se jaz kmalu nikogar ne dobil pod streho, dasi sem imel prostor pripravljen za pet oseb. Ljudje so se na zabavi namreč z njimi podomlačili in jih vabili, naj pridejo k njim na počitek.

Rekli smo, da se pevcem Zarje in govornikom za njihov nastop zahvalimo, dasi vemo, da hvala ni nič takega, kar bi človek mogel djati v žep. Mogoče se nam kdaj ponudi priika Zarjo odškodovati s kako uslugjo z naše strani. Ako bo podpisani še kaj časa "zemljo tlačil" (nekateri smatrajo, da sem odveč na tem "puklastem svetu"), upam, da bomo soc. Zarji za njeno dobrohotno sodelovanje že na kak način vsaj deloma vrnil.

Naj izrečemo zahvalo pevcem in pevkam soc. Zarje tudi v imenu kluba na tem mestu, enako govorniku L. Medvesku in vsem, ki so pomagali pri raznih delih, v agitaciji in udeležencem.

(Mimogrede naj omenim, da sva s S. Medveskom izmenjala tudi nekaj misli o par važnih problemih. Dejal je, da je dolgo želel osebno spoznati tega nepridiprava Snoya. Umevno, da sem bil tega srečanja z njim tudi jaz vesel.)

Simončičev orkester je k veselumu razpoloženju na zabavi veliko pripomogel. Marsikdo je rekel, da bi ob taki godbi plesal tudi če bi bil lesen.

Priznanje gre tudi našim delavcem in delavkam, ki so opravljali razne posle na prireditvi do konca.

Priložnosti za razprodajanje Majskega Glasla nisem zamudil. Vse izvode sem razprodal. Uredništvo in upravnitvo sta se trudila, da je pravočasno izšel, kajti če bi ga dobili po prireditvi, bi bili moralni z njim od hiše do hiše. Revija je zelo dobra in bi jo res moral čitati vsakdo, ki zna naš jezik. Enako je v njemu dobro gradivo v angleščini. Kot že omenjeno, ko sem vso razpečal, sem jo še naročil.

Sedaj se pripravljamo na konferenco Prosvetne matice, ki bo v nedeljo 26. maja ob 10. dop. pri S. Jos. Skoffu na njegovi fermi v Bartonu. Kraj je zelo lep in ob tem času ves v zelenju. Ker bo konferenca izredno važna — najbrže ta boji kot katerakoli prej, vabimo vse pridružene organizacije, da zastopnike gotovo pošljejo. Kajti med nami je že zdalje več problemov.

Sklep glede stališča socialistične stranke z ozirom na sedanjo vojno v Evropi je tudi povzročil nekaj polemike. Nekateri z njim soglašajo, drugi ne. Upam, da bomo delali složno radi tega. Resolucije je seveda lahko sprejemati, ampak v računjanju z bodočnostjo in težkimi vprašanji bi kratkovidnost ne smela imeti mesta.

Zvijmo v dobi krvavih sprememb. Vojna v Evropi je problem, ki se tiče vsega človeštva in posledice bodo povsod čutne. — Treba je nam obdržati JSZ, ker jo naš vsled takih razmer potrebujemo med nami bolj ko kdaj prej. Ampak kako jo obdržati, da bo res koristila delavski masi in našemu narodu v splošnem, je pa zopet pereče

vprašanje. O vsem tem bomo razmotrivali na Konferenci v Bartonu in se mogoče zedinili za enotno stališče, ki ga bo zastopal na zboru v Clevelandu 4.-6. julija naš delegat, ako ga bomo poslali.

Društva, pridružena k Prosvetni matici, so bila povabljenaa, da naj pošljejo na konferenco v Bartonu čimveč zastopnikov. Po konferenci pa bomo imeli nekoliko zabave in mogoče se bomo tudi zavrteli, ker Skoffova sinova sta muzikanta. — Joseph Snoy.

Nalezljive bolezni še posebno nevarne

Cleveland, O. — Vsaka bolezen je zlo. Nalezljive pa še posebno. Epa takih je fanatično sovražstvo proti socialistom, ki se ga nekateri prav lahko nalezijo. Eden teh je bivši član soc. stranke Filip Furlan. V nedeljo 28. aprila sem se udeležil v Slov. del. dvorani koncerta pevskega zbora "Cvet". Ob tej priliki sem se bil nameril razpečati nekotiko izvodov Majskega Glasla, pa mi je stvar omenjeni s svojo nebrzdano mržnjo nekoliko pokvaril. Ko sem prišel v dvorano, sva se pozdravila in si izmenjala par vsakdajšnjih besed. Nato sem mu ponudil Majski Glas, to pa je učinkovalo, kakor če bi ga zbedel z žarečo iglo. Začel je vpiti, kako socialistična stranka pomaga Angliji in Franciji, ker jima želi zmago v tej vojni.

Skušal sem mu dopovedati, da je soc. stranka sprejela v začetku aprila resolucijo, v kateri se je izrekla proti pomoči te dežele katerikoli strani v sedanji vojni.

A vse to pojasnjevanje ni nič izdalo, kajti mož je postal čezdalje bolj razkačen in govoril žaljivo o raznih naših vodilnih sodrugih in glavnem uredniku Prosvete. Naravno, da so mu tudi vsi naši listi zanič.

Ko sem mu izrekel svoj smisel, da se je on nalezil te sovražnosti do socialistov iz Napreja in naprejevcev, mi je to priznal in robantil dalje.

Tega človeka sem nekoč vprašal, čemu jih ni iz Maple Heights na klubovo sejo. Odgovoril je, da imajo nov klub "united" fronte. Kje je danes tiesta fronta? Ali so se morda pridružili krščanskim frontarjem?

No da, poskrili so se! Ali rep jim je še viden iz skrivališča, in to jih izdaja, kje so. Njihov edini namen je podirati, kar drugi sezidajo.

Človek bi želel, da bi taki fantje stvar nekoliko premislili. Kajti če bi mislili, bi kmalu spoznali, da so se nalezili mržnje, ki je kvarna njim, delavskemu gibanju in napredni stvari pa povzročajo z njo veliko škodo, ker so nasedli agentom provokatorjem in profesionalnim razdiračem. Izprevideli bi tudi, da vzlic njihovim naporom našega pokreta ni mogoče uničiti. In če bi mislili še dalje, bi uvideli, da je za poštene, zavedne delavce mesto v naših vrstah. Kajti kdor je napreden delavec, je na naši strani, ne pa s sovražniki. — Joseph Lever.

POSLUŠAJTE

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodi jo George Marchan.

Adria Printing Co. 1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL. Tel. Lincoln 4700 PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

LISTNICA UREDNIŠTVA

Zapiski konference v Gardaru, ki ga je poslal L. Medvesček, radi nezadostnega prostora ni mogel v to številko.

Precej prostora so vzele v tej številki ocene o kulturnih in drugih prireditvah, prihodnje pa bomo poskrbeli, da prid vse drugo na vrsto.

V prihodnjih izdajah bo treba porabiti čimveč prostora o problemih našega pokreta z ozirom na bodoči zbor in za kampanjo soc. stranke.

Naj še omenimo, da je želel Chas. Pogorelec v tej številki objaviti imenik društva Prosvetne matice. Ker obsega približno štiri kolone prostora, to ni bilo mogoče.

Zabava družabnega kluba

Chicago, Ill. — Družabni klub Slovenski Center priredi ob priliki svoje četrte obletnice zabavo, ki se vrši v soboto 11. maja v SDC, 2301 So. Lawndale Ave.

Pripravljali odbor vam zagotavlja dobro postrežbo, fine godce in s tem prijeten večer. Cena za postrežbo je polovična, torej je toliko, da se krijejo stroški. Ker je z mesecem aprilom potekla članarina, jo bodo imeli člani družabnega kluba priliko obnoviti na tej zabavi. Povabite s sabo tudi svoje prijatelje.

Ray Božičnik, tajnik.

Turčija se pripravlja za vojno na Balkanu

Če je verjeti poročilom iz Istanbula, se Turčija z nervozno naglico pripravlja na vojno na Balkanu.

Skupščina je odobrila izredni kredit v znesku po 12 milijonov turških funtov (43.170.000) za narodno obrambo.

Skupščina je nadalje sprejela zakon, po katerem je ministrski svet pooblaščen v izjemnih slučajih podaljšati vojaško službovanje rekrutov za štiri mesece.

Vlada pripravlja zakon za ustanovitev vojaških sodišč izrom po deželi. Ta sodišča bodo pooblaščenaa razsojati v civilnih in vojaških slučajih ukuljučivši vohunstvo in širitev tendencijskih vesti.

Bivši poslanec Siri Belioğlu je bil aretiran, ker je pisal več kakor 200 anonimnih pisem vladnim in vojaškim uradnikom ter napadal v njih vladno politiko vsehvi pogodbo, ki jo je Turčija sklenila z Anglijo in Francijo. Sojen bo pred vojaškim sodiščem.

Pripravljen je seznam nezaheljenih oseb vseh narodnosti na Turskem in pričakovati je sodnega postopanja proti njim.

Obnovite naročnino, cim vam poteče. S tem nam veliko prihranite

PRISTOPAJTE K SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI NAROČITE SI DNEVNIK "PROSVETA" Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00

96% štedilnikov prodanih v Chicagu so MODERNI PLINSKI ŠTEDILNIKI. Kupila sem moderni plinski štedilnik, ker je PRRVOVRSTEN v kuhinji in drugih ozirih. Moderni plinski štedilniki prednjačijo na trgu, ker so prvovrstni v vseh ozirih!

Proletarčev praznik

(Nadaljevanje in konec.)

Kar takemu listu v sredi pomanjkanja sredstev omogoča obstanek, vzlic dela, ki postaja prenaporno, ob pomanjkanju moči in ob pomanjkanju zanimanja, ob kritiki, ki je čisto kratkovidna in včasih naravnost hudobna, je edino požrtvovalnost, ki gre do skrajnosti in izvira iz neomajne vere v pravičništvu ideala, kateremu doprinaša svoje žrtve.

Ta pot je posuta s trnjejem in kamenjem in drži jo skoraj neprehodnih strminah in ob prepadih, kjer grozi vrtoglavica. Potniki so pa vendar le ljudje iz krvi in mesa, utrudljivega kakor duh in če postane breme pretežno, pomanjkanje nepremagljivo, tedaj izginejo v brezdnih in komaj da jim kdo zapoje de profundis. Mnogo bojevnikov je že tako oklebelo, mnogi prezgodnjih grobov pokriva nekdanje junake, mnogo dobrih listov smo imeli in jih nimamo več. Skoraj čudež je, če si slovenski, povrh pa še socialistični list ohrani življenje za več kot svojo otroško dobo. Zato je jubilej Proletarca, ki praznuje letos svojo petintridesetletnico izreden in pomemben v zgodovini vse naše žurnalistike, zlasti pa v zgodovini delavskega časopisja — na tej in na oni strani morja.

Vse to časopisje je imelo bojne izkušnje od vsega začetka. Tolerance ni našlo nikdar in zapreke so se mu valile od vseh strani na pot. Ko je v domovini začel izhajati "Delavec", ni bilo dovolj, da se je moral omejiti na tri številke na mesec, ker bi kot tednik moral položiti kavejce, ki je bila za razmere njegovih začetnikov nebotična, ampak v glavnem mestu Slovenije ni bilo prostora, kamor bi bil mogel položiti svojo glavo, nobena tiskarna ni hotela sprejeti njegovega tiska kot da bi se z njim okužila. V Zagrebu so ga začeli tiskati, pa so dobili migljaj in so ga postavili na cesto. Izhajal je nekaj časa na Dunaju; ker je to bilo predaleč od doma, se je preselil v Trst. Potem, ko so težave postale prevelike, ga je nadomestil "Rdeči prapor" in ko je ta hotel v Ljubljano, je bil enako pozdravljen kot prej "Delavec". Pisal se je v Ljubljani, tiskal pa v Kranju, celo v času, ko je za dobo volitev izhajal dnevno. Še le ko se je rodila "Zarja" in so napredni učitelji osnovali svojo tiskarno, jo je ta sprejela pod svojo streho. Ampak Zarja je zadavila avstrijska vlada, ko je napovedala vojno Srbiji; bila je prvi list, ki je bil takrat zatrt.

Tako je bilo tam, kjer je bilo slovensko delavstvo močno organizirano, kjer živi ves narod in kjer je doma slovenska kultura. Tukaj nas je pešiča. Na strokovna društva se slovensko delavstvo gibanje ne more opirati, ne moralno, kaj še mate-

rialno. Gospodarske in industrijske razmere se neprenehoma menjajo in selitev večine naših ljudi ni bila končna, ko so zapustili Ellis Island. Letos v Pennsylvaniji, drugo leto v Kansasu, naenkrat se pa srečamo v severni Minnesoti. Danes prihajajo človeka nujno klicat na delo, čez par mesecev se zapre tovarena in nekoliko let vidi le znamenje, "no help wanted". Od življenja takih "vandrovcev" je pa največ odvisno življenje lista, ki je pisan zanj in za njih bodočnost. Kakšno dobo bi mu prisodili? Ali bo živ, dokler bo mogel obelci dolge hlače? Ali se vzdrži vsaj do prihodnje večje krize?

Pet in trideset let je minilo in v tej dobi je bila cela vrsta "panik", "depresij", "recesij" in polomov, ki pomenu vedno eno, pa naj bo ime kakršno koli. Pomenijo brezposelnost, negotovost, pomanjkanje, stradanje, bedo, obup. In beda naročnikov pahne njih list neizogibno v podobno bedo.

Vsi ki so kdaj imeli opraviti s tem, je poznajo, upravniki, odborniki, uredniki, zastopniki ... Par let skrbi, ki nikdar ne minejo in zagreje vse življenje je dovolj da omaga umrjoci človek. Pet in trideset let pa v naših razmerah ni kratka doba, ko je vsako leto "bojno leto", ki se pri vojakih šteje za dva.

Zdi se, da je v teh pet in tridesetih letih zagrinjalo večkrat pričelo padati, ko je bilo videti, da — ne gre, pa ne gre. Padlo pa vendar ni in kljub vsemu je šlo — do danes. In dalje — mora iti — Obstanek socialističnega lista ob okolščinah, ki ne dovoljuje ne miru, ne oddiha, v katerih je nevarnost vedno pripravljena, da dvigne glavo, kjer ni nobeno uro gotovosti, je najzgovornejši dokaz, da je potreben in da je tak, kakršna mora biti.

Kritičarji imajo pravico, soditi; nobenemu čitatelju ni ukazano, da se strinja z vsako besedo, ki jo čita in pravico nasprotnega mnenja ima vsakdo. Ampak čas, v katerem živimo, ne dovoljuje, da bi delali slone iz komarjev in držali šobe, če se je mleko skisalo. Delavstvo vsega sveta stoji pred velikimi odločitvami in za Slovence ne dela zgodovina izjem. To ni čas za godrnjavost in stanje ob strani, za malenkostne izgovore in dlakosepstvo, ampak za graditev in utrjevanje, za ustvarjanje moči, ki edina more preporoditi bolni svet. Ura prihaja, ko bo napredno delavstvo moralo izreči veliko, odločilno besedo, ali pa obmolkniti za dolgo dobo, dokler ne pride nov rod, ki bo moral začeti od začetka. Strniti vrste, je ukaz sedanjih dni, ko se zvija stari red v smrtnih bolečinah in čaka izmučeno človeštvo na novi red. Z zavednim delavstvom vred ima Proletarec večjo nalogo kot jo je imel vseh teh težkih pet in trideset let. Na napred-

nem delavstvu je težje, da mu jo omogoči — ne le, da bo obstojal, da bo zvest svojim na delom in pogumen, ampak da bo mogočen bojevnik, na čelu množične se armade noseč zastavo brez strahu — in brez skrbi — do zadnje postaje, ko zasadi zastavo na najvišji vrh in naznani tromba zmago, svobodo in pravičnost za vse.

Ce je trdna volja zavednega delavstva, ne bo treba še enkrat pet in trideset let.

Cankarjev Glasnik.

DRAMA IN GLASBA

(Nadaljevanje s 3. strani.)

februarja prvi koncert slovenskega pevca Tomaža Cukaleta; za tem se je obhajala Proletarčeva petintridesetletnica, na kateri so pevske točke zavezale dokaj prostora v programu. V prvi polovici meseca aprila je imela "Sava" svoj spomladanski koncert in že tedaj poznaje, t. j. dne 21. aprila, se nam je to pomlad predstavil čikaški moški pevski zbor "France Prešeren" s svojim spomladanskim koncertom in Renarjevo burko in avditoriju SNPJ.

Po kratkem pozdravnem nagovoru, ki ga je imel zborov predsednik Frank Japich, nastopi celotni zbor "Prešeren" s svojim spomladanskim koncertom in Renarjevo burko in avditoriju SNPJ.

Po kratkem pozdravnem nagovoru, ki ga je imel zborov predsednik Frank Japich, nastopi celotni zbor "Prešeren" s svojim spomladanskim koncertom in Renarjevo burko in avditoriju SNPJ.

Ze takoj v prvi pesmi se je videlo, da se je zbor od zadnjic sem v marsicem izpopolnil in zboljšal. Posebno pa je prijatelj v marsicem imel to, da so bili vsi štirje glasovi v lepem ravnotežju. Noben glas ni bil premočen, noben prešibek. Ali ne morem pa reči, da so bili drugače vsi enako dobri, kakaj prvi bas se mi je zdel zlasti v začetku malce pregrapav. No, ali že v drugi pesmi je prišel tudi ta glas v svoj pravi tir in pesem je bila imenitno zapeta. Baritonisti solist William Horvat je bil v njej tudi izvrsten. V "Mlatičih" pa se "Prešerenovci" niso bogve kako odrezali. Zdi se mi, da je bilo premalo vajzanje.

Pevski zbor "Slovan", ki je iz prijaznosti sodeloval na tem koncertu, je pod vodstvom svojega učitelja prof. Ivana Račiča prav fino zapel nekaj narodnih pesmi. Skoda je, da je bil tako maloštevilen to pot. Ali mu pešajo moči? Ali se mu vrste redčijo in kričijo? Če se ne

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

(Nadaljevanje s 1. strani.)

telj", po počitnicah pa bo šel v "privatni biznis". Kandidati proti vojni v Angliji nimajo sreče. Vsi, ki so kandidirali v raznih nadomestnih volitvah v parlament, so bili poraženi z veliko večino. Značilno je, da je Anglija edina v vojno zapletena država na svetu, ki dopušča svojim državljanom voditi volilne kampanje proti vojni.

Trgovska komisija, ki jo je poslala v Moskvo jugoslovanska vlada na pogajanja za sklenitev kupčijskega dogovora, je imela od premijera Dragiša Cvetkovića nedvomno tudi nalogo mimogrede opozoriti komisarja Molotova, da za Rusijo ne bo dobro, če izginejo svobodne balkanske dežele druga za drugo v žrelo nemskega in italijanskega imperializma.

Naj bi torej Rusija, ki ima pri Hitlerju vpliv, posredovala, da ostanejo neovzvisne in da se o tem obvesti tudi Mussolinija. Uradno to ni bilo objavljeno, pač pa, da bi Rusija od Jugoslavije rada kupovala baker, svince, kemikalije in suho sadje, v zameno pa bi pošiljala olje (bencin) in bombaž.

Cesare Orsenigo, ki je papežev nuncij v Berlinu, je prosil nemško vlado, naj mu dovoli obiske po zasedenem Poljskem, da se na lastne oči uveri o razmerah med Poljaki in potem poroča Svetemu očetu resnico. Vlada mu je apel odbila. Bili so časi, ko si Berlin toga nika-

motim, ima dne 11. maja zabavo večer, na katerega bi naj prišli vsaj tisti naši rojaki, ki bivajo v bližini njegovega sedeža.

Za "Slovanom" je nastopil splošno priljubljeni "Prešerenovci" kvartet ter zapel nekaj slovenskih in angleških popevok. Občinstvo, ki se ga je kar trlo v dvorani, je bila sila navdušeno zanj ter mu burno ploskalo.

Pevskega zbora "Rdeče zvezde" že dalje časa nisem slišal, pa me je veselo iznenadil na tem koncertu, kjer je iz prijaznosti tudi sodeloval, s svojim lepim petjem pod vodstvom svoje učiteljice Ane Hawrylinove. Zbor je mešano hrvaško-pevsko društvo in pri tem nastopi je moralo biti najmanj 50 pevcev in pevka.

Nekaj novega je bil mladinski oddelek zbora "Prešerna" pod vodstvom Franke Gradiška mlajšega. To so bili "Prešerenovci", rojeni v tej deželi. Peli so ubrano, ali zdi se mi, da so pogrešali Kubino med petjem. Prav pa je, da se mladi Gradišek vadi v pevovodstvu. Saj je dober pevec in nadarjen godbenik. Pa tudi prijeti se lahko, da ga bo zbor še kdaj potreboval. Ta oddelek je pel samo angleške pesmi. Ni napadeno bi ne bilo, če bi bili urežali tudi kako slovensko ali hrvaško. Nastop tega oddelka je bil ljudem prav všeč.

Majhni deček Edvard Udovič je zopet razveselil občinstvo z venčkom slovenskih narodnih pesmi. Lep glasek ima in varje naj ga, dokler je še čas za to. Če se ne motim, je fantek baš v tistih letih, ko taki dečki motirajo. Preveč napet lok počti, pravi pregovor.

H koncu prvega programnega dela nastopi še celotni zbor "Prešeren" ter zapoje Kerstvo "Samotarjevo nočno pesem", potem Nedvedovo "Ljubezen in pomlad", ki je sila prikladna za ta letni čas in v kateri je zbor dosegel višek svoje popolnosti, in pa Tierneyjevo "The Ranger's Song". V Nedvedovi je pel Tim Prelesnik tenor soho prav dobro, le malo prešibek se mi je zdel.

V drugem vzporednem delu je bila podana burka "Gostilna pri starem lovcu", ki jo je spisal "Prešerenov" član in pevec Kar. Renar, a za režiserko je pa bila Jennie Gradišek. Igrala se je zadovoljivo in ljudem je bila močno všeč. Če ni bilo prav vse tako, kakor bi moralo biti, naj to ne straši Renarja. Le še nadalje naj posveča svoj prosti čas takim stvarim, pa se lahko zgodí, da pride še kaj vse boljsega izpod njegovega peresa.

Rudi Božeglav je naša stara kraška korenina. Mnogi naši sodrugji in somišljeniki ga spoštujejo kot vestnega somišljenika in izbornega trgovca "krašvske narature". Vodi obrt z vinom na drobno in debelo.

In naša grča Dominik Lušin, ki ima tik Rudeta gasolinsko postajo, nahaja se na E. 60th in St. Clair Ave. Tako Dominik in Rudi Proletarca nikdar ne pozabita. Kadar koli pridem in jih pobaram za copake, se gotovo odzove eden ali drugi, največkrat oba. Z oglasi, kot že rečeno, pa sta tudi vedno zastopana.

E, še veliko je naših trdnih korenin. Ljudje na primer, ki so sodrugji in podpiratelji ne da bi od tega pričakovali osebno kak penig koristi. Nastejmo jih nekaj: Joseph Jauch, John Kregel, Louis Zorko, Leonard Poljajak, Jakob Svigelj in njegova družina. Pa njegov sin Frank Svigelj in njegov zet John Marn. In Milan Medvešek ter njegov oče Ludvik.

Imen ni še konca. John Tauchar pravi, da namesto kakega luksusa, ki bi bil v njegovi družini lahko udobnost, rajše tu in tam kaj prispeva za našo stvar. Se jih bi lahko našteval. Na primer, John Kalana (prej Frank Belaj), J. Močnika, harmonikarja Mikosha itd. Slednji sedaj sicer ni več prijatelj tega sveta, nego Napreja, a med nami ni jeze radi tega. Kajti vsako ima pravico spreminiti svoje nagnjenje. Če mu ni po volji, pa se spet lahko obrne. Sedaj pa stopimo malo više proti Collinwoodu. Ustavimo se najprvo na kraju, ki mu ta ali oni pravi "gorenjski grič". Tu smo pri Jožetu Kunčiču, ki je v svojih dolgih letih listu in pokretu že veliko pomagal. On ima gostino, restavracijo in dvorano. Nasproti s, Kunčiča ima trgovino z mešaním blagom s. Jože Durn. Tudi on pomaga našim publikacijam in je vztrajen v prepričanju, daš je to njegovemu biznisu že dostikrat škodovalo, enako v minulih letih Kunčiču. Pa se nista nobenkrat uklonila. Nikakor ne bi bilo prav prezreti enega izmed naših pionirskih delavcev za Proletarca in JSZ, s. Math Petrovicha. Po-

"Tujec" je bil v najboljših rokah. Igral ga je Anton Udovič. Na splošno je bil uspeh tega koncerta zelo dober in nam, ki smo se ga udeležili, je bil dan zopet lep glasben in dramatičen užitek.

Zvonko Novak.

Podporniki Proletarca v Clevelandu

Cleveland, Ohio. — V našem mestu poznam skoro vsakega, ki je zdaj ali ki je bil kdaj prej podpiratelj Proletarca. Ko premišljujem o vseh onih, med katerimi sem tudi jaz sodeloval pri nabiranju prispevkov v tiskovni sklad našega priljubljenega lista in ob enem glasila JSZ, bolj sem uverjen, da so vredni velikega priznanja. Kajti že desetletja se trudijo, da vzdržimo, kar smo si zgradili, in da si izboljšamo, kar imamo.

Upam, da mi ne bo nihče zameril, če jih tu nekaj imenoma navedem in popišem. Poskušal bom to vrisiti po vrsti. Nekoga moram imenovati najprvo, ker drugače to ne gre ne v govoru, ne v pisavi. Torej naj bo prvi v tem seznamu naš tihji sodrug, mirni John Metelko. On ima "biznis". Postreže z očali, kdor jih potrebuje, in z raznimi drugimi uslugami, ki spadajo v to področje. Svoj urad ima že mnogo let v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Prispeval je v korist Proletarca gmotno že mnogo, z oglasi pa v Am. druž. koledar in v Majski Glas. Zato ga mnogi sodrugji in somišljeniki tudi upoštevajo. V svojem poklicu odjemalcem dobro postreže in zato ga tudi upoštevajo.

Dalje sta med trdnimi podporniki Proletarca Vincent in Rozi Jurman. Obratujeta restavracijo na Houch Ave. Vsa-ko leto prispevata prilično v tiskovni fond in pomagata v drugih naših aktivnostih. John Filipic vsekakor tudi spada med podpornike Proletarca. V svojih dopisih piše o nasprotnikih našega pokreta kakor misli. On in njegova soproga vodita dve trgovini. Zal le, da ni on tudi član JSZ.

Rudi Božeglav je naša stara kraška korenina. Mnogi naši sodrugji in somišljeniki ga spoštujejo kot vestnega somišljenika in izbornega trgovca "krašvske narature". Vodi obrt z vinom na drobno in debelo.

In naša grča Dominik Lušin, ki ima tik Rudeta gasolinsko postajo, nahaja se na E. 60th in St. Clair Ave. Tako Dominik in Rudi Proletarca nikdar ne pozabita. Kadar koli pridem in jih pobaram za copake, se gotovo odzove eden ali drugi, največkrat oba. Z oglasi, kot že rečeno, pa sta tudi vedno zastopana.

E, še veliko je naših trdnih korenin. Ljudje na primer, ki so sodrugji in podpiratelji ne da bi od tega pričakovali osebno kak penig koristi. Nastejmo jih nekaj: Joseph Jauch, John Kregel, Louis Zorko, Leonard Poljajak, Jakob Svigelj in njegova družina. Pa njegov sin Frank Svigelj in njegov zet John Marn. In Milan Medvešek ter njegov oče Ludvik.

Imen ni še konca. John Tauchar pravi, da namesto kakega luksusa, ki bi bil v njegovi družini lahko udobnost, rajše tu in tam kaj prispeva za našo stvar. Se jih bi lahko našteval. Na primer, John Kalana (prej Frank Belaj), J. Močnika, harmonikarja Mikosha itd. Slednji sedaj sicer ni več prijatelj tega sveta, nego Napreja, a med nami ni jeze radi tega. Kajti vsako ima pravico spreminiti svoje nagnjenje. Če mu ni po volji, pa se spet lahko obrne. Sedaj pa stopimo malo više proti Collinwoodu. Ustavimo se najprvo na kraju, ki mu ta ali oni pravi "gorenjski grič". Tu smo pri Jožetu Kunčiču, ki je v svojih dolgih letih listu in pokretu že veliko pomagal. On ima gostino, restavracijo in dvorano. Nasproti s, Kunčiča ima trgovino z mešaním blagom s. Jože Durn. Tudi on pomaga našim publikacijam in je vztrajen v prepričanju, daš je to njegovemu biznisu že dostikrat škodovalo, enako v minulih letih Kunčiču. Pa se nista nobenkrat uklonila.

Nikakor ne bi bilo prav prezreti enega izmed naših pionirskih delavcev za Proletarca in JSZ, s. Math Petrovicha. Po-

magal je z delom in materijalno. Več let je bil vodilni član našega gibanja v metropoli. Agitiral za list, nastopal na shodih in sodeloval kjer je bilo potrebno. Ko je pričel potem s trzavinjo, mu je bilo treba delati od zgodnje jutranje ure do pozne noči. Tako so njegove aktivnosti zelo ponehale, ker zanj ni imel časa. Ko pa je svojo obrt prepustil drugim, je postal spet delaven v našem društvenem življenju in nato tudi v pokretu. Nastopa kot predavatelj in govornik. Ima velike sposobnosti in v javnosti velik ugled.

Imamo še mnogo drugih sodrugov in somišljenikov, ki so podpiratelji naših publikacij. Med njimi na primer Matt Pišler, ki ima gasolinsko postajo na 23515 St. Clair Ave. v Eulclidu, dalje Ciril Obed, ki ima gostilno, stari prejšnji sodrug Valentin Pleše, ki ima gasolinsko postajo na E. 169th in Waterloo Rd. Slednja sedaj nista člana, bila pa sta prej mnogo let. Ciril Obed je bil prej prihodov in Cleveland član kluba št. 1 v Chicagu. Upam, da spet pristopita v naše vrste. Sta še vedno zvesta naročnika Proletarca in oglaševalca v njegovih publikacijah.

Naš sodrug in podpornik lista je tudi četvrtar Frank Dacar. Ako mu prinesete v popravilu obuvale, ne bo prav nič lud. Delo bo dobro izvršil. Stan in delavnico ima na 17308 Grovenwood Ave. Ako imate avta (kakor tudi jaz ne) se lahko peljete k njemu z busom, ali pa jo mahnete peš.

K starim našim sodrugom in podpirateljem lista je šteti tudi Andy Gorjanca, njegovo soprogo Terezo in njegovega brata Johna ter Franke Barbiča in njegovo soprogo, ki je bila tudi tajnica kluba. Čeprav se v marsičem z njim ne strinjam, rad priznam, da je listu materijalno pomagal.

Med pridnimi oglaševalci je bila tudi naša konzuma druga. Pravilno je, da to upoštevamo in širimo krog njenih odjemalcev.

Ker hočem biti pravičen, moram priznati, da nam je prejšnja leta veliko pomagal in prispeval tudi John Lokar st. in njegova soproga. Zbiral je doneske in sploh sodeloval kjer mogče, dokler je bil član naše JSZ. Za vse, kar sta storila, jima gre priznanje, čeprav smo sedaj v nesporazumu z njima.

Se mnogo jih je, ki jih bi moral zabeležiti. Toda dopis se je raztegnil, zato moram nehati. Bom pa nadaljeval ob drugi priliki. Kot zastopnik Proletarca se vsem najiskrenejše zahvalim in apeliram nanje, naj enako sodelujejo v bodoče. Boj za nas vodi že 35 let. Vzlic težkim časom in preizkušnjam je nam ostal Proletarec zvest in tudi mnogi agitatorji njemu. Pomagali so ga vzdrževati tudi v najtežjih okolščinah.

H koncu naj rečem le še, da naj se tako nadaljuje tudi v bodoče. In ob enem, da vračamo oglaševalcem naklonjenost s tem, da kadar kaj potrebujejo, se ravnamo po geslu "Svoji k svojim".

Anton Jankovich, član kluba št. 49 JSZ.

Fašizem in blagostanje

Delavci, ki žele blagostanje, si fašizma ne morejo želeli. Nauk so jim bedne razmere v Italiji, Spaniji in Nemčiji.

Palandech's Yugoslav-American Radio Broadcast every Saturday, 3 to 4 P. M. Station WHIP, 1480 kilocycles. (First Station on your dial.)

Prva slovenska pralnica se priporoča rojakom v Chicagu, Ciceru in Berwynu.

Italijanski kulturni zavod v Ljubljani

Velike države v Evropi otvarjajo v malih deželah posebne kulturne zavode, katerih namen pa ni kultura, nego propaganda za interesirano deželo. Nedavno je Italija otvorila zavod italijanske kulture tudi v Ljubljani. Ze prej pa ju je ustanovila v Beogradu in Zagrebu. Pri tvoritvi v Ljubljani je bil navzoč tudi Mussolinijev poslanik na jugoslovanskem dvoru, italijanski prosvetni minister in senator Giuliano Baldini, od jugoslovanskih oblastnikov pa ban Natlačen, ljubljanski župan in mnogo drugih.

"Proletarec" ne bi mogel izhajati brez podpor. Ker so mu potrebne, upotrebite priložnosti gov tiskovni sklad.

PRIREDBE KLUBOV J. S. Z.

- MAJ
MILWAUKEE, WIS.—Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice za Illinois in Wisconsin v nedeljo 12. maja v 5. 5. Turn dvorani, 725 W. National Ave.
BARTON, O.—Konferenca Prosvetne matice in JSZ za zahodni Ohio in W. Va. v nedeljo 26. maja ob 10. dop. na farmi s. J. Skofca v Bartonu.
SYGAM, PA.—Konferenca klubov JSZ in društev Prosvetne matice v nedeljo 26. maja v dvorani društva št. 6 SNPJ.
- JUNIJ
ARMA, KANS.—Piknik kluba št. 21 JSZ v nedeljo 9. junija.
CHICAGO, ILL.—Piknik v korist Proletarca v nedeljo 30. junija na Keglovem vrtu v Willow Springsu.
STRABANE, PA.—Piknik konferenca klubov JSZ in Prosvetne matice za zap. Pennsylvanijo v nedeljo 30. junija na Drenikovih prostorih.
WAUKEGAN, ILL.—Piknik kluba št. 45 JSZ v nedeljo 30. junija na Stanovnikovi farmi.
- JULIJ
CLEVELAND, O.—Slavje 30-letnice kluba št. 27 JSZ in piknik soci. Zarije v nedeljo 7. julija na farmi federacije SNPJ.
- AVGUST
STRABANE, PA.—Piknik kluba št. 118 JSZ v nedeljo 18. avgusta na Drenikovih prostorih.
- OKTOBER
CHICAGO, ILL.—Dramska predstava kluba št. 1 JSZ v nedeljo 20. oktobra v dvorani SNPJ.
- NOVEMBER
CLEVELAND, O. Na Zahvalni dan v četrtki 21. novembra koncert soci. Zarije v SND, St. Clair Ave.
CHICAGO, ILL.—Koncert Save v nedeljo 24. novembra v dvorani SNPJ.
- DECEMBER
CHICAGO, ILL.—Silvestrova zabava kluba št. 1 JSZ v Masonic Temple, 23rd St. in Millard Ave.
1941.
MAREC
CHICAGO, ILL.—Priredba v korist Proletarca v nedeljo 2. marca v dvorani SNPJ.
- APRIL
CHICAGO, ILL.—Koncert Save v nedeljo 20. aprila v dvorani SNPJ.
- BARETINCIC & SON**
POGREBNI ZAVOD
Tel. 1475
424 Broad Street
JOHNSTOWN, PA.
- Dr. John J. Zaventnik**
PHYSICIAN AND SURGEON
OFFICE HOURS: 2:00—4:00; 7:00—8:30 Daily
At 3724 W. 26th Street
Tel. Crawford 2212
At 1858 W. Cermak Rd
4:30—6:00 p. m. Daily
Tel. Canal 1100
Wednesday and Sunday by appointments only
Residence Tel.: Crawford 8440
If no answer—Call Austin 5700
- Parkview Laundry Co.**
FRANK GRILL in JOSEPH KOZDRIN, lastnika
Fina postrežba — Cene zmerne — Delo jamčeno
Telefoni: CANAL 7172—7173
1727-1731 W. 21st Street
CHICAGO, ILL.

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET
CLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

Naročnina za Združene države (izven Chicaga) in Kanado \$6.00
na leto; \$3.00 za pol leta; \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cicero
\$7.50 za celo leto; \$3.75 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 So. Lawndale Avenue Chicago, Illinois

JSF CONVENTION CALL

In accordance with section VI of the Yugoslav Socialist Federation By-laws, dealing with conventions of the Federation, the Call for election of delegates to the XII Regular JSF Convention and its Educational Bureau (Prosvetna matrica), has been sent to all affiliated organizations.

The XII Regular Convention will be held on July 4 to 6, in the Slovene Workers Home, Collinwood, Ohio.

All organizations who are members of the Educational Bureau, JSF, are entitled to elect delegates.

In view of the fact that this Convention will have on its agenda discussion of the cultural and educational program of the Educational Bureau, it is extremely urgent and important that every affiliated organization has a voice in the proceedings.

Time limit for election of delegates begins May 4th and ends June 15, 1940. Organizations who will have their delegates elected before expiration of this date will be furnished with necessary credentials by the secretary of the Federation. Secretaries are asked to co-operate by forwarding names of their chosen representatives as soon as elected. They will then be published in Proletarec, the official organ of the JSF Educational Bureau.

Tremendous upheavals in the world scene since the last JSF Convention, which directly and indirectly effect the Socialist movement and with it our Federation, give rise to new problems which we must face and on which we are compelled to re-orientate ourselves. It is of greatest importance that the delegations at this convention be representative of all sections of the country. Don't fail to urge your organization to elect its representatives at your next meeting.

JSF Conference In Milwaukee, Sunday

Attention of our comrades in Illinois and Wisconsin is called to an important conference of organizations affiliated with the JSZ Educational Bureau which will be held in the South Side Turn hall, Milwaukee, on Sunday, May 12.

What makes these gatherings important and worthy of the time of every active fraternalist and unionist is the fact that here meet representatives, the most active in their respective organizations usually, from all fraternal, cultural, and labor organizations of our people throughout the two states. Each with his own problems, each his own ideas and suggestions for reaching a plausible solution of the innumerable problems confronting us all.

Necessity for such meetings can well be realized by active fraternalists and others in these chaotic times. One of the main topics on the agenda will be discussion of the decisions made at the recent Socialist Party Convention in Washington.

Are You Coming To S. C. S. Club Party?

CHICAGO.—One of the most enjoyable gatherings of the year will take place this Saturday evening at the Slovene Labor Center when the Social Club will entertain its members at an informal party and dance.

Four years have elapsed since the Club first organized, each one bringing it greater success and larger membership until there is at present an enrollment of well over two hundred people who select the Center as their general gathering place. Within a very short time the ballroom courts will be put in shape, and with it commences a enjoyable, pleasant summer period of bowling and fun.

Secretary of the Club, Ray Bozicnik, has called the members attention to the fact that those who have not yet renewed membership dues for the current year will have an opportunity to do so at this party. Roy hopes that you will not forget this little obligation. Members pay one dollar dues per year, which entitles them to use of all facilities of the Club.

The garden at our Center this year is going to be just as resplendent in its pattern of colorful flowers and plants as we all knew it in the past.

For Saturday night, May 11, we might further add that there will be good music for dancing and a five cent limit on all the good things you will find there in the way of refreshments. You are privileged to invite your friends along. The larger the crowd, the merrier.

Let's make the fourth anniversary celebration of our Club a party shared by every last one of our members. — Joseph Drasler.

OHIO JSF CONFERENCE

BRIDGEPORT, Ohio.—One of the most pleasant places to go on Sunday at this time of year, when everything in the Nature world is stirring with life, is the country. That is the sort of place delegates to the Ohio JSF Conference will find when they come to Joseph Skoff's farm in Barton, Ohio, Sunday, May 26. The Conference will get underway at 10 a. m. and will be followed by a bit of good time afterwards.

On the agenda will be problems of our Federation and our publications as well as the war resolution adopted at the Socialist Party Convention recently, and other decisions of the Convention.

Organizations of the Educational Bureau, JSF, who have not elected delegates to this conference yet, are urged to do so. — Joseph Snoy.

May Day In Chicago

CHICAGO.—Despite a blustering Spring storm which changed from rain to snow and kept coming all day and evening, a large number of Socialists and unionists braved the storm for the May Day celebration held at Amalgamated Clothing Workers Center Auditorium and heard Joel Seidman, former Vice President of the American Federation of Teachers, and other speakers discuss the need for the Socialist program in the world of today.

THOMAS POPULAR AT NORTHWESTERN

CHICAGO.—In a mock presidential convention held on the campus of Northwestern University, Norman Thomas, Socialist candidate for president, won on the first ballot and lacked only a few dozen votes to win in the final vote among the students.

JUVENILE PROGRAM

CHICAGO.—Juvenile Branch No. 26, SNPJ, cordially invites you to its Mother's Day program after "Slava's" meeting at the SNPJ hall this Friday, May 10.

An English-Slovene program will be presented to which there is no admission charge. Marya Omaha, administrator of the circle, is in charge.

THE MARCH OF LABOR

IN ROME, 44 A.D., MASONRY REBUILDING THE CITY AFTER HEROIC FIRE - STRUCK AGAINST BAD FOOD SUPPLIED THEM, THEY WERE PUNISHED BY DECAPITATION - THE ROMAN IMPERIAL GUARD EXECUTED EVERY TENTH WORKER.

AROUND 1774, WHILE NEW YORK AND NEW JERSEY WERE IMPORTING ABOUT 90% OF THEIR WEARING APPAREL FROM GREAT BRITAIN - THEY MADE THEIR OWN SHOES AND HATS. TODAY - AS THEN - AMERICAN MADE HATS ARE TOPS - AND THE UNION LABEL IS YOUR GUARANTEE THAT YOUR HAT IS AMERICAN MADE!

MOST BEAUTIFUL PICKETS! DECREASING COMPETITION FROM AMATEUR SOCIETY GIRL MODELS HAS PROVED SEVERAL PICKETING DEMONSTRATIONS BY PROFESSIONAL MARQUEES AT SWANKY FASHION SHOWS IN N.Y.

WENDELL PHILLIPS 1811-1884
BRILLIANT SON OF CONSERVATIVE BOSTON BACK BAY FAMILY - AN ARISTOCRAT OF ARISTOCRATS, HE NEVERtheless BECAME AN ARDENT LEADER IN THE FIGHT FOR WORKERS' RIGHTS, WOMEN SUFFRAGE, AND ABOLITION OF SLAVERY. HE SHOOKED THE WEALTHY BY WRITING, "I HAIL THE LABOR MOVEMENT; IT IS THE ONLY HOPE FOR DEMOCRACY. ORGANIZE - AND STAND TOGETHER!"

Town Hall Debates:

What Should Government Spend For — Armaments, Agriculture, Relief, Construction?

CHICAGO.—Most every one is interested in radio's Town Hall, America's town meeting of the air. Here is one program America is listening to. The subject of the March 21st broadcast on Government Spending was especially interesting and we are therefore quoting the entire contents of the question period with the audience.

Here is it:
Moderator Denny: Thank you, Mr. Carey, and thank you, Mr. Roper, for those questions. Now we are going to turn the question period over to the audience. There are about 1,500 people here, more than 60 per cent of whom have never been in this hall before. I make that statement in view of some of the questions that have come from our listening audience, speaking of this audience as though it were a permanent fixture. There are very few people who come here every Thursday night, and more than 50 percent of them change every Thursday night.

Man: Mr. Carey, you spoke of solving the problem through giving more wages; that is, industry will solve the problem if it gives more wages. But when industry gives more wages, it also increases prices. Would not the end be accomplished better if means were found for reducing prices?
Mr. Carey: I don't believe so. Our easiest way to approach that problem is to increase the wages or increase purchasing power. Of course, if business will increase the price just a like amount, it won't solve the problem. We must increase purchasing power. I believe that is the way it must be done. I don't believe we can do it by reducing the amount of the products. We must increase our market. There is not a thing wrong with business today that couldn't be solved by 12,000,000 new and better customers.

Man: Mr. Ballantine, I would like to ask whether the matter of education for peace is not a substitute for preparation for national defense.
Mr. Ballantine: Well, it is a different thing altogether. I think education for peace is a splendid thing. We should do it. But I think we always have to keep our powder dry and our eye on what is going to happen. I don't see how peace education is a substitute because you can not guarantee its effects. It may be helpful, but who knows just how far that help will go?

Moderator Denny: Mr. Carey, do you want to comment on that?
Mr. Carey: I don't believe education for peace is a substitute for armament. We have the opportunity to educate our people. We have difficulty, and would have difficulty, attempting to educate the people that would oppose us. You know how difficult it would be to educate Mr. Hitler, for instance.

Man: Mr. Ballantine, isn't it true that, as government expenditures increase, the national income increases?
Mr. Ballantine: If the government spends more, national incomes increase more, and hence taxes increase; and we are better off by the greater spending of the Government. Isn't that your point? Well, you will find the text for that in the budget message of last January which was promulgated from the White House. Of course, if that is so, we have a very simple and a very pleasant way out: If we can just spend more and more, and have more and more, we have

Low-Rent Housing

Hundreds and thousands of workers in the low-income groups still lack adequate housing within their financial ability. There is no denial of the fact that large numbers of low-paid workers are compelled to live in slum areas reeking with dilapidation and disease, which are responsible for much crime. In addition, the living standard of millions of families is undermined by economic conditions in the slums.

In order to provide decent dwelling accommodations for workers now consigned to the slums and at the same time provide employment for the jobless in many trades, the Wagner Low-Rent Housing and Slum Clearance Bill has already been passed by the Senate and reported favorably by the House Committee on Banking and Currency. It makes \$800,000,000 more available for the United States Housing Authority to lend to State and local housing authorities in aid of slum clearance and the construction of houses at rents which the low-income groups can pay. It also provides for the construction of low-rent housing in rural as well as in urban areas.

The deplorable housing conditions now imposed on multitudes of workers in the low-income groups would undoubtedly be ameliorated by the Wagner Bill. It would also promote improved business conditions in all industries furnishing materials and supplies for building purposes. Finally, it would provide employment at reasonable wages for large numbers of workers now in the jobless army.

The prompt enactment of the Wagner Bill by the House of Representatives would be definitely in the public interest. There should be no delay in making it statute law.

discovered that amounts to perpetual obligation—in other words, to produce as much consuming power as will buy up the products that are produced. Industry failed in the past to pay the people sufficient wages so that they could put some aside for old age, and, therefore, the Government had to come along with social security. If industry fails to establish a minimum wage in industry, we have the Government coming along to establish wage and hour legislation; and whatever the private citizens cannot do, or refuse to do, that must be done, the Government must do.

Man: Mr. Carey, as I understand it, you propose that industry manufacture in advance and hire these men until they have drawn sufficient wages to create buying power. If they can find the money to do it, I would like to know where they are going to store the goods during that time.
Mr. Carey: The difficulty we have is that we are paying today for the mistakes that were made in the past, and it is true we are paying a pretty heavy penalty, because in the past we failed to give the people sufficient money to buy the products. I believe that the family budget can be compared with the Federal budget. If the husband doesn't bring in sufficient money to keep that family at an American standard of living, the wife will have to go out and work, and we increase the problem.

Woman: Mr. Carey, you will note from that Fortune chart that the percentage for WPA has been reduced while the percentage for armaments has been increased. What percentage of the dismissed future WPA workers do you suppose will be absorbed in the new armaments industries?
Mr. Carey: A very small percentage. We have just sacrificed the people that are now on WPA in order to build up armaments which we may or may not use.

Man: Mr. Roper, inasmuch as Dr. Overstreet's poll this evening shows the armament spending to be a poor fourth in this gathering here, it might be interesting—
Moderator Denny: Let's explain that a minute to the radio audience. There was a preliminary meeting here and a poll was taken in which the audience voted armaments fourth.

Same man: In view of that, I believe it would be very interesting for the audience, if not for everybody, to have Mr. Roper tell us if there isn't something regional in the results of this poll which might be very significant as to armaments being second in importance?
Mr. Roper: Well, yes, there is something regional, but it would take all of the remaining time to go into the matter, and we would be then through with a discussion of where to spend the money.

Moderator Denny: All right, sir. The answer to that question is Yes.
Woman: Mr. Ballantine, don't you think that the relief of poverty and unemployment can be classed with agricultural aid because they both depend on each other in that they both are based on increasing the purchasing power of the people?
Mr. Ballantine: Yes, I think that the relief of unemployment—that is, of the difficulties of the people in industry—is certainly to be classed with the relief of people in agriculture. It is the same problem, the human problem of those who aren't provided for by the normal occupation that they usually follow. I think the two stand on a par in their appeal.

EDITOR'S NOTE

A. T. Cleveland. — Your article received too late for this issue. Will be published next week.

When the tread of a new automobile tire wears down until it becomes dangerous a red line appears as a warning.

May Herald

Foremost English-Slovene Publication of the Day

96 illustrated pages of short stories, poems, and articles of general interest treating of Slovenes and their activities throughout the past 35 years. For the unbelievable price of twenty-five cents, a bigger publication than you can buy anywhere on the newsstands.

Get a copy or more and sell them to your friends.

Order from:
PROLETAREC
2301 S. Lawndale Ave.
Chicago, Ill.

Augusta Mertz.